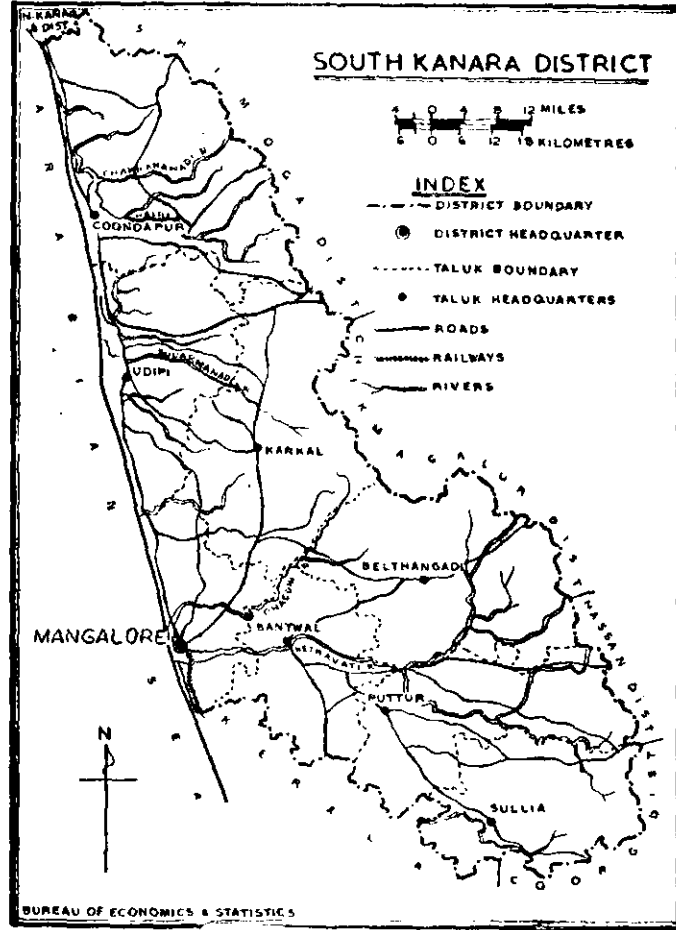

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ

ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಮೀಕ್ಷೆ
1987-88

NIEPA DC

D04616

ಪ್ರಕಟಣೆ

ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಣಾಧಿಕಾರಿಯವರ ಕಛೇರಿ

ದ. ಕ. ಮಂಗಳೂರು.

54879

310

KAN-D

Sub. National Systems Unit,
National Institute of Educational
Planning and Administration
17-B, Sardar Patel Marg, New Delhi-110016
DOC. No. D-466
Date..... 24/6/79

ಕರ್ನಾಟಕ ಸರ್ಕಾರ

ಪ್ರ ಸ್ತಾ ವ ನೆ
೦೦೦೦೦೦೦೦೦೦೦

ರಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು " ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸವಿಾಷ್ಟೆ 1987-88 " ಎಂಬ ಕಿರು ಹೂತ್ತಿಗೆಯು ಈ ಮಾಲೆ ಯಲ್ಲ ಆರನೆಯ ಪ್ರ ಕಾಸನವಾಗಿದೆ .

ಈ ಹೂತ್ತಿಗೆಯಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲನ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ರಂಗದಲ್ಲ ಸಾಧಿಸಿರುವ ಪ್ರಗತಿ ಬಗ್ಗೆ ಸೂಲವಾಗಿ ವಿವರಿಸ ಲಾಗಿದೆ . ಈ ಹೂತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ರಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಯಾಕ ಸಂಗ್ರಹಣಾಧಿಕಾರಿಯಾಗಿರುವ ಶ್ರೀಯುತ ಎಂ.ಪಿ.ಶ್ರೀನಿವಾಸ ರಾವ್ ಧರ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲ ತಯಾರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ .

ಈ ಹೂತ್ತಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಉಪಯುಕ್ತಗೂ ಳಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಬರುವ ಸೂಚನೆ ಮತ್ತು ಸಲಹೆಗಲಿಗೆ ಸ್ವಾಗತವಿದೆ .

ನಡಿ
(ಹೆಚ್.ಎಸ್. ಸಾಗರಾಜ್)
ನಿರ್ದೇಶಕರು,
ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ .
ನೃಳ: ಬೆಂಗಳೂರು
ತಾ : 10-2-89

ಪ ರಿ ವಿ ಡಿ

ಕ್ರ.ನಂ.	ವಿಷಯ	ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ
1.	ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ನೋಟ	1
2.	ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಭಾವಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು	3
3.	ಜನಸಂಖ್ಯೆ	6
4.	ಅರಣ್ಯ	10
5.	ಕೃಷಿ	11
6.	ನೀರಾವರಿ	20
7.	ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ	22
8.	ವಿಾನುಗಾರಿಕೆ	24
9.	ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರಕೃತಿ	25
10.	ಖನಿಜಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆ	26
11.	ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ	30
12.	ಕಾರ್ಮಿಕರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ	33
13.	ಸಹಕಾರ	35
14.	ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	36
15.	ದಿಲಿಗಳು	37
16.	ಶಿಕ್ಷಣ	38
17.	ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ	40
18.	ಇಪ್ಪತ್ತು ಅಂಶಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ	41
19.	ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳು	44
20.	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ಸೂಚಕ ನೋಟ	47
21.	ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪಟ್ಟಿ	50

ಪ್ರಾರಂಭವಾದ ಮಳೆ ಡಿಸೆಂಬರ ತಿಂಗಳವರೆಗೂ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಬೀಳುತ್ತಿರುತ್ತದೆ.
ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾರ್ಡಿಕೆ ಮಳೆ ಪ್ರಮಾಣ 3932.4 ಮಿ.ಮೀ.ಗಳಾಗಿದ್ದು
1987-88ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 2872.4ಮಿ.ಮೀ. ಮಳೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- 1.6 ಪಾಲ್ಕೆ ಸಾಲಿನ ಬೀಜಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ 1985-86ರ ಸಾಲಿನ
ಆದಾಯವು 70064 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿದ್ದು ತುಳು ವರವೂನ
2771 ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿತ್ತು..
- 1.7 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ 8.336 ಲಕ್ಷ
ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡಾ 39.45 ಅಂದರೆ 3.288
ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಷ್ಟು ಭೂಮಿ ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ. ಅದರಲ್ಲಿ
ಬತ್ತನೆ ಮೂಡಲ್ಪಟ್ಟ ನಿವ್ವಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ 2.147 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳು
ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 65 ರಷ್ಟು ನೀರಾವರಿಯಾದ ಭೂಮಿಯ ನಿವ್ವಳ
ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಒಟ್ಟು ಬತ್ತನೆಯಾದ ನಿವ್ವಳ ಭೂ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಶೇಕಡ
39.69 ರಷ್ಟಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಆಹಾರ ಬೀಜ ಭತ್ತ.
- 1.8 1987-88ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 82 ಪಶುವೈದ್ಯಕ ಶಾಲೆಗಳಿದ್ದು
ಅವುಗಳು ಪಶುಗಳ ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿಕೊಂಡು ಬರುವ ಬೇಕಾದ
ಕಾರ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತವೆ.
- 1.9 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಸಾಗರೋತ್ಪನ್ನ
ವಿಲಾಸಿನ ಪ್ರಮಾಣವು 86125.2 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್ಗಳಾಗಿದೆ.
- 1.10 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿಯನ್ನು ಒದಗಿಸ
ಲಾಗಿದ್ದು ಶೇಕಡ 100 ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ. ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ
ಮಾರ್ಪಟನೆಯಾದ ನೀರಾವರಿಯ ಪಂಪುನೆಟ್ಟುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 39557.
- 1.11 ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1987-88ರಲ್ಲಿ 52.62 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ
ಖನಿಜೋತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದೆ. ಈ ಸಾಲಿನ ಅಂತಸ್ತದವರೆಗೆ ಜಿಲ್ಲಾ
ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಮೇಲ್ದಂಡೆಯಿಂದ ಕೈಗಾರಿಕಾ
ಘಟಕಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 5717. ಈ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು
86804. ಕಾರ್ಮಿಕರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

- 1.12 1987-88ರ ಕೊನೆಯವರೆಗೆ, ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯಾದ ಮೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 72852. ಅಂತೆಯೇ ಈ ಸಾಲಿನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ 768 ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು, 444 ತಂತಿ ಕಛೇರಿಗಳು, 148 ದೂರವಾಣಿ ವಿಭಾಗವು ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 27013 ದೂರವಾಣಿಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿದ್ದವು.
- 1.13 ಪ್ರಸಕ್ತ ಸಾಲಿನ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 18 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, 90 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಘಟಕಗಳು, 38 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಿವಿಧ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ 5378 ಹಾಸಿಗೆಗಳು ಇವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 36 ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇದ್ದು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 17250 ಮಂಗಳ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ ಶಸ್ತ್ರಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- 1.14 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇಕಡ 53.47 ಆಗಿದ್ದು ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ ಶೇಕಡ 62.09 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 45.32 ಆಗಿದೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು ಕ್ರಮವಾಗಿ 48.93 ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 67.47 ಆಗಿದೆ.
- 1.15 1987-88ರ ಅಂತ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 590 ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, 1217 ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, 215 ಫೈಥ್ ಶಾಲೆಗಳು, 76 ಕಿರಿಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 54 ಕಾಲೇಜುಗಳು ಇದ್ದವು.

2. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ನೆಲೆ ಮತ್ತು ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು

- 2.1 ಭೌಗೋಳಿಕ ಲಕ್ಷಣಗಳು:— ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿದ್ದು $12^{\circ}27'$ ರಿಂದ $13^{\circ}58'$ ರವರೆಗಿನ ಅಕ್ಷಾಂಶದೊಳಗೆ ಸಾಗೂ $74^{\circ}35'$ ರಿಂದ $75^{\circ}40'$ ವರೆಗಿನ ಪೂರ್ವ ರೇಖಾಂಶದೊಳಗೆ ಇದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸುಮಾರು 160 ಕಿ.ಮೀಗಳಷ್ಟು ದೂರದ ನಮುದ್ರ ಕಿನಾರೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪೂರ್ವ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಜಿಕ್ಕುಮಗಳು ಮತ್ತು ಹಾಸನ ಜಿಲ್ಲೆಗಳು, ಪಶ್ಚಿಮ ಭಾಗವು ಆರಬ್ಬಿ ನಮುದ್ರದಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು, ಉತ್ತರ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕನ್ನಡ

ಜಿಲ್ಲೆಯು, ದಕ್ಷಿಣದಲ್ಲೂ ಕುಂದಾಪು ಜಿಲ್ಲೆ ಮತ್ತು ಕೇರಳ ರಾಜ್ಯದ
ಕಾಸರ್‌ಗೋಡು ಜಿಲ್ಲೆ ಅವ್ಯತವಾಗಿದೆ.

2.2 ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಮತ್ತು ಆಡಳಿತ ವಿಭಾಗಗಳು:— ಜಿಲ್ಲೆಯು 8441 ಚ.ಕಿಮೀ.
ನಷ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ
ದಲ್ಲೂ ಶೇಕಡ 4.4 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲೂ ಜಿಲ್ಲೆಯು
ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೂ 12ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಆಡಳಿತದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ
ಜಿಲ್ಲೆಯು ಕುಂದಾಪುರ, ಪುತ್ತೂರು, ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು
ಎಂಬುದಾಗಿ ಮೂರು ಉಪ ವಿಭಾಗಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಕುಂದಾಪುರ
ಉಪ ವಿಭಾಗವು ಕುಂದಾಪುರ, ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು,
ಪುತ್ತೂರು ಉಪ ವಿಭಾಗವು ಪುತ್ತೂರು, ಸುಳ್ಯ ಮತ್ತು ಬಿತ್ತಂಗಡಿ
ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ಉಪ ವಿಭಾಗವು ಮಂಗಳೂರು
ಮತ್ತು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು
ಮಹಾನಗರವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೇಂದ್ರಸ್ಥಾನವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ
ರಾಜಧಾನಿಯಾದ ಬೆಂಗಳೂರಿನಿಂದ 350 ಕಿ.ಮೀ ದೂರದಲ್ಲಿದೆ.
ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲೂ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ
18.48, ಬಿತ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ 16.30, ಕಾರ್ಕಳ
ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ 16.19, ಪುತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ
11.85, ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ 10.96, ಸುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕು
ಶೇಕಡ 9.79, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ 8.70 ಮತ್ತು
ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ 5.62 ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು
ಹೊಂದಿದೆ.

2.3 ಗ್ರಾಮಗಳು:— ಜಿಲ್ಲೆಯು 8 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳನ್ನು ಒಳ
ಗೊಂಡಿದ್ದು, 26 ಹೋಬಳಿಗಳು, 635 ಜನಪನತಿ ಇರುವ
ಗ್ರಾಮಗಳು ಇವೆ. ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕು 108 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು,
ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು 95, ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು 88,
ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕು 81, ಬಿತ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕು 80, ಕಾರ್ಕಳ
ತಾಲ್ಲೂಕು 76, ಪುತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು 67 ಮತ್ತು ಸುಳ್ಯ
ತಾಲ್ಲೂಕು 40 ಗ್ರಾಮಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

2.4 ಪಟ್ಟಣಗಳು:— ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 17 ಪಟ್ಟಣಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ
5 ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿವೆ. ತಲಾ 3 ಪಟ್ಟಣಗಳು ಮಂಗಳೂರು

ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿದೆ. ಈ ಕೆಲವು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ
2 ಪಟ್ಟಣಗಳಿವೆ. ಬಂಟ್ವಾಳ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಸುಕ್ಕುರು ಮತ್ತು
ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ತಲಾ 1 ಪಟ್ಟಣಗಳಿವೆ. ಒಟ್ಟು 169 ಮಂಡಲ
ಪಂಚಾಯತಿಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತಿವೆ.

2.5 ಮೇಲೆ ವಿವರಿಸಿದ ಲಕ್ಷಣಗಳು:- ಜಿಲ್ಲೆಯನ್ನು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶ, ಒಳನಾಡು
ಪ್ರದೇಶ, ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶ ಎಂದು ಮೂರು ವಿಭಾಗ
ಗಳಾಗಿ ವಿಂಗಡಿಸಬಹುದು. ಮಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ
ತಾಲೂಕುಗಳು ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ಒಳಪಡುತ್ತದೆ. ಕರಾವಳಿ
ಪ್ರದೇಶದ ಹೆಚ್ಚು ಭಾಗವನ್ನು ಗಿರಿನಾಡುಗಳಿಂದಲೂ, ವ್ಯಾಪಾರಕ್ಕೆ ಹೊಸ
ಸಾಕಾರ್ಯಗಳಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಜನವೆಳೆ ಒಳನಾಡು
ಪ್ರದೇಶಕ್ಕಿಂತ ಅಧಿಕ. ಒಳನಾಡು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಏರು ತಗುಲಿಗಳಿದ್ದು
ಭೂಗೋಲಿಯು ಸಮತಟ್ಟಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಈ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತೆಂಗು,
ಅಡಿಕೆ, ಬಾಳೆ ಮರ, ಭತ್ತ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ,
ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನ ಹೊಸ ಭಾಗಗಳು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದ
ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಟ್ಟಿದ್ದು ಇದು ಕಾಡುಗಳಿಂದ ಆವರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದ್ದು
ಯಾವಾಗಲೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಸುರಾಗಿರುತ್ತದೆ.

2.6 ಖನಿಜ ಸಂಪತ್ತು:- ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಖನಿಜಗಳು ಸಿಂಹಾ ಸಾಂಥ,
ಬಾಕ್ಸೈಟ್, ಕ್ರಿಮ್‌ಸ್ಟೋನ್ ಇದ್ದು ಗ್ರಹ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧನ
ಗಳಾದ ಬಂಡೆಕಲ್ಲು ಮತ್ತು ಲ್ಯಾಟೈಟ್ ಕಲ್ಲುಗಳ ಹೇರಳವಾಗಿ
ಸಿಗುತ್ತದೆ.

2.7 ಮಣ್ಣು:- ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪಶ್ಚಿಮ ಕರಾವಳಿ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರಳು
ವಿಶ್ರಿತ ಮಣ್ಣು ಇದ್ದು ಸೂರ್ಯ ವಲಯದ ಒಳನಾಡು ಪ್ರದೇಶ
ದಲ್ಲಿ ಮರಳು ವಿಶ್ರಿತ ಕೆಂಪುಮಣ್ಣನ್ನು ಕಾಣಬಹುದಾಗಿದೆ.
ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊಸ ಮನೆ ಇರುವುದರಿಂದ ತೇವವನ್ನು ಹಿಡಿದುಕೊಳ್ಳುವ
ಶಕ್ತಿ ಈ ಮಣ್ಣಿಗೆ ಇಲ್ಲವಾಗಿದೆ. ಆದರೆ ಇದು ವಾಣಿಜ್ಯ ಬೆಳೆಗಳಾದ
ತೆಂಗು, ಅಡಿಕೆ, ಗೋಡಂಬಿ, ಕಾಳುಬೆಣಸು ಮತ್ತು ರಬ್ಬರು
ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲಕರವಾಗಿದೆ.

2.8 ನದಿಗಳು:- ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಲವಾರು ನದಿಗಳು ಇದ್ದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ
ಹೊಸ ನದಿಗಳು ಪಶ್ಚಿಮಘಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಉದ್ಭವಿಸಿ ಸೂರ್ಯನಿಂದ
ಪಶ್ಚಿಮಾಭಿಮುಖವಾಗಿ ಹರಿದು ಅರಬ್ಬೀ ಸಮುದ್ರವನ್ನು ನೇರುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯವಾದ ನದಿಗಳಾದರೇ ನೇತ್ರಾವತಿ, ಕುವಾರಧಾರ, ಗಂಗೆಯಿ, ಪಯಸ್ವಿನಿ, ಉದ್ಯಾವರ, ಶಾಂಭವಿ, ಸುವರ್ಣನದಿ, ಸೀತಾನದಿ, ಜಕ್ಕಾನದಿ. ಈ ನದಿಗಳು ಮಳೆಗಾಲದಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚಿದ ಅನಿಜಾರುಗಳಲ್ಲಿ ಉಕ್ಕಿ ಹರಿದು ನಮುದ್ರವನ್ನು ಸೇರುತ್ತದೆ. ದೇಸಗೆಯಲಲ್ಲಿ ಹೊಚಿನ ಎಲ್ಲಾ ನದಿಗಳು ಬತ್ತಿಹೋಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅಣೆಕಟ್ಟುಗಳನ್ನು ಈ ನದಿಗಳಿಗೆ ಅಡ್ಡಲಾಗಿ ಕಟ್ಟಿ ಭೃಶತ್ ನೀರಾವರಿ ಮಾಡುವ ಅಕಾಶಗಳು ತೀರಾ ಕಡಿವೆ.

2.9 ಮಳೆ ಮತ್ತು ವಾಯುಗುಣ:— ಜಿಲ್ಲೆಯ ಹೊಚಿನ ಭಾಗವು ನಮುದ್ರ ಮಟ್ಟಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ಕಾರಣ ವರ್ಷದ ಹೊಚಿನ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ತೇವ ಭರಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ದೇಸಗೆಯಲಿ ಫೆಬ್ರವರಿ ಯಿಂದ ಜುಲೈ ತಿಂಗಳ ಮೊದಲಿನೇ ವಾರವರೆಗೆ ಇರುತ್ತದೆ. ಇದಾದ ನಂತರ ಮುಂಗಾರು ಮಳೆ ಬರುತ್ತದೆ. ಡಿಸೆಂಬರ್ ಜನವರಿ ತಿಂಗಳು ಬಳಿಗಾಲವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಸರಾಸರಿ ಗರಿಷ್ಠ ಉಷ್ಣಾಂಶವು 31.6 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಂಟಿಗ್ರೇಡ್ ಹಾಗೂ ಕನಿಷ್ಠ ಉಷ್ಣಾಂಶವು 23.3 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಂಟಿಗ್ರೇಡ್ ಆಗಿದೆ. ಮಾರ್ಚ್ ಎಪ್ರಿಲ್ ಮೇ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ನೆಹೆಯು ಅಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಗರಿಷ್ಠ ಉಷ್ಣಾಂಶವು 34.0 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಂಟಿಗ್ರೇಡ್ ಮತ್ತು ಕನಿಷ್ಠ ಉಷ್ಣಾಂಶವು 25.8 ಡಿಗ್ರಿ ಸೆಂಟಿಗ್ರೇಡ್‌ಗಳಷ್ಟು ಇರುತ್ತದೆ.

2.10 ಜಿಲ್ಲೆಯ ವಾಸ್ತವಿಕ ಸರಾಸರಿ ಮಳೆಯು 87-88ರಲ್ಲಿ 2872.4 ಮಿ.ಮಿ.ಗಳಾಗಿದ್ದು ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆಯಾದ 3932.4 ಮಿ.ಮಿ.ಗಳಿಗಿಂತ ಶೇಕಡ 27 ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹೊಚಿನ ಮಳೆಯು ನೈಋತ್ಯ ಮಾರುತಗಳಿಂದ ಜುಲೈ ನಿಂದ ಸಪ್ಟೆಂಬರ್ ತನಕ ಬೀಳುತ್ತದೆ. ಒಳನಾಡಿನ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ಮಳೆ ಬೀಳುವುದರಿಂದ ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಲ್ಲಿ ಬೆಚ್ಚವಾದ ಕಾಡು ಬೆಳೆಸಿರುತ್ತದೆ.

3. ಜನ ಸಂಖ್ಯೆ ○○○○○○○○○○○○○○○○

3.1 1981ನೇ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 23.76 ಲಕ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಇದು ಶೇಕಡ 6.4 ರಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 6ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. 1971-81ರ ದಶಕದಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 22.55 ಆಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು

ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ 24.7 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ 19.3, ಕುಂದಾಪುರ ಶೇಕಡ 13.1, ಬಂಟ್ವಾಳ ಶೇಕಡ 12.0, ಕಾರ್ಕಳ ಶೇಕಡ 10.8, ಪುತ್ತೂರು ಶೇಕಡ 8.3, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಶೇಕಡ 7.4 ಮತ್ತು ಸುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕು ಶೇಕಡ 4.4 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರಾಗಿ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ 71-81ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

3.2 ಜನಸಾಂದ್ರತೆ:— ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಶೇಕಡ 4.38 ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6.4 ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 1981ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯು ಚದರ ಕಿ.ಮೀ ಗೆ 282 ಆಗಿದ್ದು ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯಾದ 194ಕ್ಕೂ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರದ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯಾದ 216ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತದೆ. ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯಲ್ಲಿ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 3ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯು ಪ್ರತಿ ಚದರಕಿ.ಮೀ ಗೆ 1050 ಆಗಿದ್ದು, ಇದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನ ಬಳಿಕ ದಟ್ಟವಾದ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ 2ನೇ ಮುಖ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಾಗಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಚದರ ಕಿ.ಮೀ.ಗೆ 127 ಜನರು ಇರುವ ಸುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯು ಬಹಳ ವಿರಳವಾಗಿದೆ. ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟದ ತಪ್ಪಲಿನ ತಾಲ್ಲೂಕಾದ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಯಲ್ಲಿ 11.ಕಿ.ಮೀಗೆ ಸರಾಸರಿ 128 ಮಂದಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಕರಾವಳಿಯ ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಾದ ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಚ.ಕಿ ಮೀಗೆ 498 ಮಂದಿ ಇದ್ದು ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಅತಿ ಜನಸಾಂದ್ರತೆಯುಳ್ಳ 2ನೇ ತಾಲ್ಲೂಕಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3.3 ಗ್ರಾಮೀಣ ಮತ್ತು ನಗರ ಜನಸಂಖ್ಯೆ:— 1981ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 17,95,111 ಮಂದಿ (ಶೇಕಡ 76) ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ, 5,81,613 ಮಂದಿ ಪಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಾರೆ. ಪಟ್ಟಣ ವಾಸಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 47 ಮಂದಿ ಮಂಗಳೂರು ನಗರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿದ್ದು ಉಳಿದವರು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಇತರ 16 ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 71-81ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 16.1 ಹೆಚ್ಚಾಗಿದ್ದರೆ, ನಗರವಾಸಿಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯಾ

ಪ್ರಮಾಣ 47.93 ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಶೇಕಡ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಪ್ರಮಾಣದ ಶೇಕಡ 19.07 ಮತ್ತು 50.65ಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

3.4 ಶ್ರೀ ಪುರುಷರ ಪ್ರಮಾಣ:- 1981ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 48.6 ಗಂಡಸರು ಶೇಕಡ 51.4 ಹೆಂಗಸರು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇದು ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯದ ಯಾವ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲೂ ಇಲ್ಲದೆ ಇರುವ ವೈಶಿಷ್ಟ್ಯವಾಗಿದೆ. ಪುರುಷರು ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯು 1000:1059 ಆಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಈ ಪ್ರಮಾಣ 1000:963 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಪ್ರಮಾಣ 1000:1075 ಆಗಿರುವ ನಗರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣ 1000:1013 ಇರುತ್ತದೆ. ತಾಲೂಕು ವಾರಾಣಸಿ ಹೋಬಳಿಯ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರ ನಿಷ್ಪತ್ತಿಯು 1000:1152 ಆಗಿರುವ ಇದು ಅತ್ಯಧಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಸುಳ್ಯ, ಸುತ್ತುರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಪುರುಷರ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಸ್ತ್ರೀಯರ ಸಂಖ್ಯೆಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿರುತ್ತದೆ.

3.5 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗ:- 1981ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 144119 ಮಂದಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6.1 ಆಗಿರುವ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಕನಿಷ್ಠತಮವಾಗಿದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದವರು 88403 ಮಂದಿ ಇರುವ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು 3.7 ಶೇಕಡ ಇರುತ್ತದೆ. ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯು ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯ ಶೇಕಡ 9.8 ಆಗಿದೆ. ರಾಜ್ಯದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ಪ್ರಮಾಣಗಳಿಗೆ (ಪ್ರಮಾಣದ ಶೇಕಡ 15.1 ಮತ್ತು 4.9) ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಕಡಿಮೆ ಇರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

3.6 ವಯೋವಾರು ವರ್ಗೀಕರಣ:- 1981ನೇ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 9.010 ಲಕ್ಷ ಜನರು 15 ವರ್ಷದವರೆಗೆ, 2.807 ಲಕ್ಷ ಜನರು 15 ರಿಂದ 19 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರು, 2.269 ಲಕ್ಷ ಜನರು 20 ರಿಂದ 24 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರು, 1.768 ಲಕ್ಷ ಜನರು 25ರಿಂದ 29 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರು, 1.346 ಲಕ್ಷ ಜನರು 30ರಿಂದ 34 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರು, 1.299 ಲಕ್ಷ ಜನರು 35ರಿಂದ 39 ವರ್ಷ

ವಯಸ್ಸಿನವರು, 2.121 ಲಕ್ಷ ಜನರು 40 ರಿಂದ 49 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರು, 1.471 ಲಕ್ಷ ಜನರು 50 ರಿಂದ 59 ವರ್ಷ ವಯಸ್ಸಿನವರು, 60 ವರ್ಷ ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕಿಂತ ಮೇಲ್ಪಟ್ಟವರು 1.690 ಲಕ್ಷ ಜನರಿದ್ದಾರೆ. ಅಂದರೆ ಶೇ ಕಡ 49.7 ಮಕ್ಕಳು, ಶೇ ಕಡ 43.2 ಮಧ್ಯ ವಯಸ್ಕರು, ಶೇ ಕಡ 7.1 ವೃದ್ಧರು ಇದ್ದಾರೆ.

3.7 ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರು ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಲ್ಲದವರು:- 1981ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 9.944 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಿದ್ದರು. ಇದರಲ್ಲಿ 9.507 ಲಕ್ಷ ಜನರು ಪ್ರಧಾನ ಕೆಲಸಗಾರರು ಮತ್ತು 0.437 ಲಕ್ಷ ಜನರು ಸ್ವಾಯಂವಾಗಿ ಕೆಲಸಗಾರರು. ಉಳಿದ 13.823 ಲಕ್ಷ ಜನರು ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಲ್ಲದವರು ಅಂದರೆ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ ಕಡ 41.85 ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಲ್ಲದವರ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇ ಕಡ 58.17 ಆಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 9.944 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಲ್ಲಿ 2.377 ಲಕ್ಷ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರರು (ಶೇ ಕಡ 23.90); 1.848 ಲಕ್ಷ ಜನರು ವ್ಯವಸಾಯ ಕಾರ್ಮಿಕರು (ಶೇ ಕಡ 18.58); 1.534 ಲಕ್ಷ ಗೃಹ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು (ಶೇ ಕಡ 15.43); 3.748 ಲಕ್ಷ ಇತರ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು (ಶೇ ಕಡ 37.69) ಇದ್ದರು. ಒಟ್ಟು 9.944 ಲಕ್ಷ ಉದ್ಯೋಗಸ್ಥರಲ್ಲಿ 5.721 ಲಕ್ಷ ಮಂಗಳೂರು (ಶೇ ಕಡ 57.53) ಮತ್ತು 4.223 ಲಕ್ಷ ಹಿಂಗನೂರು (ಶೇ ಕಡ 42.47) ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

3.8 ಸಾಕ್ಷರತೆ:- 1981ರ ಜನಗಣತಿ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ ಕಡ 53.5 ಅಕ್ಷರಸ್ಥರಿಂದ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಪುರುಷರಲ್ಲಿ 62.09 ಮತ್ತು ಸ್ತ್ರೀಯರಲ್ಲಿ ಶೇ ಕಡ 45.32 ಇರುತ್ತದೆ. 1961ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ 5ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿತ್ತು. 1971ರಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯಲ್ಲಿ ಕೊಡಗು ಜಿಲ್ಲೆ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದ್ದು ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು 2ನೇ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿದ್ದು. ಇತರ 2 ರಾಜ್ಯ ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಗಣನೀಯ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

ತಾಲೂಕುಸಾರು ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಮಂಗಳೂರು

ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣವು 63.30 ಆಗಿದ್ದು ಇದು

ಜಿಲ್ಲೆಗೆ ನೇ ಆತ್ಯಧಿಕಾರಿಗಿದೆ. 2ನೇ ಸಾಧನವನ್ನು ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು ಪಡೆಗಿದ್ದು (60.15) ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು 40.68 ಶೇಕಡ ಹೊಂದಿದ್ದು ಕನಿಷ್ಠ ಸಾಧನವನ್ನು ಪಡೆಗಿದೆ. ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 52.9 ಇದೆ. ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಪ್ರಮಾಣವು ಶೇಕಡ 50.97 ಆಗಿದೆ. ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಮತ್ತೂರು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆ ಶೇಕಡ 40 ರಿಂದ 50ರ ಒಳಗೆ ಇದೆ.

3.9 ವಾಸದ ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬಗಳು:- 1991ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ವಾಸದ ಮನೆಗಳು 365836 ಆಗಿದ್ದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 75.37 ಮನೆಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಇವೆ. ಒಟ್ಟು 373335 ಕುಟುಂಬಗಳಿದ್ದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 279878 ಕುಟುಂಬಗಳು ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ವಾಸವಾಗಿರುತ್ತವೆ.

4. ಆರಣ್ಯ ಸಂಪತ್ತು

4.1 ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ:- 1987-88ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವು 226234 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಿದ್ದು ಇದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಶೇಕಡ 27.14 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಆರಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರವಾದ 3060840 ಹೆಕ್ಟೇರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಶೇಕಡ 7.4 ಆಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 27.73 ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕು ಶೇಕಡ 22.03, ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕು ಶೇಕಡ 18.96, ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು ಶೇಕಡ 14.40, ಮತ್ತೂರು ತಾಲೂಕು ಶೇಕಡ 12.12, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕು ಶೇಕಡ 2.7 ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಿರುವುದಿಲ್ಲ.

4.2 ಆರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:- ಆರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಸರಕಾರವು ಅನೇಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಿದೆ. ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಅಲ್ಲದೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಭೂ ರಹಿತರ ಉದ್ಯೋಗ ಭರವಸೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಆರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ

ಅಧಿಕತೆ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ. ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ
 ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಆರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 26.724 ಲಕ್ಷ
 ರೂಪಾಯಿ, ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಧೂರಾಂತರ ಉದ್ಯೋಗ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ
 26.091 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ, ಸಶಿವ ಭಟ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ
 33.988 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡ
 ಲಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಆರಣ್ಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಸಾಮಾನ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ
 110.954 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಯನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

4.3 ಆರಣ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆ:- ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಂದ 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ
 123 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೆದುಮರ ನಡುತೋಪು, 33.5 ಕಿ.ಮೀ
 ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಬದಿ ತೋಪು, 20 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಲ್ಲಿ ಶಾಲವನ, 67
 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬದಿರು ಹಾಗೂ ಬೆತ್ತದ ನಡುತೋಪು, 39
 ಹೆಕ್ಟೇರನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಖಾತಿಯ ಹೂವಿನ ತೋಪು ಮತ್ತು 1023.30
 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣಗೆ ಶಾಲಿ ನಡುತೋಪುಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಿ ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶ
 ವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ಆರಣ್ಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯ ವಡಿಯಿಂದ
 17705 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 52 ಲಕ್ಷ ಸಸಿಗಳನ್ನು ನೆಡಲಾಗಿದೆ.

4.4 ಆರಣ್ಯ ಆದಾಯ: 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಆರಣ್ಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಂದ
 362 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಮೊಬಲಗು ರಾಜ್ಯದ ಬೆಂಕಿನಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಲಭ್ಯ
 ವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಒಟ್ಟು ಮೊಬಲಗಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 65 ಮಂಗಳೂರು
 ವಿಭಾಗದ ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದಿಂದಲೂ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 35 ಕುರ್ನಾಪುರ
 ವಿಭಾಗದ ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶದ ಮೂಲಕವೂ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

5. ಕೃಷಿ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
 0000 00000 00000 0000000000

5.1 ಬ್ಯಾ ಬಳಕೆ:- 1987-88ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಾದ
 8,33,595 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ 2,26,234 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶ
 (ಶೇಕಡ 27.14) ಆರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ. 1,56,934
 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 18.93) ಸಾಗುವಳಿಗೆ ದೊರಕದ ಪ್ರದೇಶ,
 32,195 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 3.89) ಖಾಯಂ ಗೋನುಗಳ
 ಮತ್ತು ಕುಲ್ಲುಗಾವಲು, 72,735 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 8.73)
 ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ 2,26,234 ಧೂಮಿಯು, 89,383

ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 10.72) ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮತ್ತು ತೋಪು
 ಗಳಿರುವ ಪ್ರದೇಶ, ಮತ್ತು 41,402 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 1.97)
 ಬೀಜಬೋಧನೆಯು ಮತ್ತು 2,14,709 ಹೆಕ್ಟೇರು
 (ಶೇಕಡ 25.75) ಬತ್ತನೆಂಯಾಗಿರುವ ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶವು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

5.2 1987-88ರಲ್ಲಿ 3,28,841 ಹೆಕ್ಟೇರು ಸಾಗುವಳಿಗೆ
 ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರದೇಶವಾಗಿರುತ್ತದೆ 2,14,709 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಷ್ಟು
 ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶವು ಬತ್ತನೆಂಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಬತ್ತನೆ
 ಯೋಗ್ಯವಾದ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 65.29 ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು
 ಭಾಗೋದಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25.76 ಆಗಿದೆ.

5.3 ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 2ನೇ ದಿವಿ ತೆಗೆಯುವ ಪ್ರದೇಶವು 82,762
 ಹೆಕ್ಟೇರು ಆಗಿರುತ್ತದೆ ಇದು ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿಗೆ ಯೋಗ್ಯವಾದ
 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಶೇಕಡ 25.17 ಆಗಿದೆ. 86-87ರ ಸಾಲಿಗೆ ಸೋಲಿಸಿದಾಗ
 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಎರಡು ಸಾಗುವಳಿ ಎರಡಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ
 ಬತ್ತನೆಂಯಾದ ಪ್ರದೇಶವು 3,108 ಹೆಕ್ಟೇರು ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಅದರ
 ಒಟ್ಟು ಬತ್ತನೆಂಯಾದ ಪ್ರದೇಶವು 86-87ರ ಸಾಲಿನಿಂದ 903
 ಹೆಕ್ಟೇರು ಕುಗ್ಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

5.4 ತಾಲೂಕುಗಳ ಸೋಲಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಬತ್ತನೆಂಯಾದ
 ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 35,528 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 16.54)
 ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 35,168 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 16.38)
 ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 32,562 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ
 15.16) ಬಿಳ್ವಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 28,070 ಹೆಕ್ಟೇರು
 (ಶೇಕಡ 13.07) ಕಾಣಿಕೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 25,552 ಹೆಕ್ಟೇರು
 (ಶೇಕಡ 11.90) ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 20,889 ಹೆಕ್ಟೇರು
 (ಶೇಕಡ 9.73) ನುತೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 18,653
 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 8.60) ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ
 18,277 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 8.51) ಮಂಗಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ
 ಬತ್ತನೆಂಯಾಗಿದೆ.

5.5 2ನೇ ದಿವಿ ತೆಗೆಯುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 23.73
 (19,624 ಹೆಕ್ಟೇರು) ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ,
 ಶೇಕಡ 15.80 (13,076 ಹೆಕ್ಟೇರು) ಮಂಗಳೂರು
 ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 15.80 (13,074 ಹೆಕ್ಟೇರು)

ಕಾಘಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 13.98 (11,570 ಹೆಕ್ಟೇರು)
 ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 12.16 (10,060 ಹೆಕ್ಟೇರು)
 ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 8.87 (7,339 ಹೆಕ್ಟೇರು)
 ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 6.70 (5,539 ಹೆಕ್ಟೇರು)
 ಮತ್ತೊಂದು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 3(2,480 ಹೆಕ್ಟೇರು) ಸುಳ್ಯ
 ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬತ್ತ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿರುತ್ತದೆ. ಉಡುಪಿ, ಮಂಗಳೂರು,
 ಕಾಘಳ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಚ್ಚು ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಾಂಗಿರು
 ವುದರಿಂದ ಈ ಮೂರು ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 55.42 ನಿವ್ವಳ
 ಪ್ರಗತಿ ಸಾ ಕೆಚ್ಚು ಬಾಗಿ ಬತ್ತ ನಿಯಂತ್ರಿಸಿರುತ್ತಾ ಕಂಡುಬಂದಿದೆ.

5.6 ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು:— 1985ರ ಸ್ವಲ್ಪ ಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಈ
 ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 209,097 ಭೂ ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಇಂದು ಇದರ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು
 2.680 ಲಕ್ಷ ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳು ಆಗಿದೆ. ಅಂದರೆ ಹಿಡುವಳಿಗಳ ಸರಾಸರಿ ಗಾತ್ರ
 1.28 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಷ್ಟಾಗುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 209,097 ಭೂ ಹಿಡುವಳಿ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 61.42 ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಒಂದೇ ಸಣ್ಣ 1.00 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳ
 ಗಿಂತಲೂ ಕಡಿಮೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವಿರುವ ಹಿಡುವಳಿಗಳಾಗಿವೆ. ಶೇಕಡ 20.9
 ಹಿಡುವಳಿಗಳು 1.00 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಿಂದ 2 ಹೆಕ್ಟೇರು ತನಕ ಇರುವ ಸಣ್ಣ
 ಹಿಡುವಳಿಗಳಾಗಿವೆ. ಶೇಕಡ 11.87 ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಒಂದೇ ಮಧ್ಯಮ
 (2 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಿಂದ 4.00 ಹೆಕ್ಟೇರು) ಹಿಡುವಳಿಗಳಾಗಿವೆ. ಶೇಕಡ 5.09
 ಹಿಡುವಳಿಗಳು ಮಧ್ಯಮ ಹಿಡುವಳಿ (4 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಿಂದ 10 ಹೆಕ್ಟೇರು)
 ಗಾತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇರಿವೆ. ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿಗಳು (10 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಿಂದ ಹೆಚ್ಚು
 ರುವ ಹಿಡುವಳಿಗಳು) ಕೇವಲ ಶೇಕಡ 0.72 ಮಾತ್ರ ಆಗಿವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ
 ಹೆಚ್ಚಿನ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 42.15ನ್ನು ಸಣ್ಣ ಹಿಡುವಳಿಗಾರರು ಸಾಗುವಳಿ
 ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಧ್ಯಮ ಹಿಡುವಳಿಗಾರರು ಶೇಕಡ 22.78
 ಭೂಗಿಂಪಿಯನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ದೊಡ್ಡ ಹಿಡುವಳಿ
 ಗಳ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು ಶೇಕಡ 9.66 ಮಾತ್ರ ಇರುವುದು ಗಮನಾರ್ಹವಾಗಿದೆ.

5.7 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಗಳು:— ಭತ್ತವು ಮುಂಗಾರು ಪುಸುನಿನ
 ಮುಖ್ಯ ಷಹರ ಬೆಳೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಭತ್ತ, ಕೆಸಗು, ಕುಗುಳಿ,
 ಉಡುಪಿ ಬೆಳೆಗಳು ಸಿಂಗಾರು ಮತ್ತೂ ಬೇಸಗೆ ಪುಸುನಿನ ಮುಖ್ಯ
 ಬೆಳೆಗಳಾಗಿರುತ್ತವೆ.

ಪುಸ್ತಕಾರ್ಥಿಗಳು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಮತ್ತೂ ಒಂದು ಸಹ 2.64 (3,946 ಹೆಕ್ಟೇರು) ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬತ್ತನೆಂಟುಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ.

86-87ನೇ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಬತ್ತದ ಬೆಲೆಯು 4538 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಷ್ಟು (ಶೇಕಡ 2.95) ಕುಗ್ಗಿ ಬತ್ತನೆಂಟುಗಿದೆ.

5.12 1987-88ರಲ್ಲಿ ಬತ್ತನೆಂಟುಗ 2,97,471 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಪಂಚಾಯತ್ ಬೆಳೆಗಳಾದ ತೆಂಗು 18,987 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳಷ್ಟು (ಶೇಕಡ 6.38), ಕಬ್ಬು 1,962 ಹೆಕ್ಟೇರು (0.66), ಊಕಿ 18,407 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 6.19), ಗೋದಂಬಿ 39,000 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 13.11), ಕೋಕೊ 1451 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 0.49), ಕಾಳು ಮೆಣಸು 879 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 0.29) ಏಲಕ್ಕಿ 1742 ಹೆಕ್ಟೇರು (0.59), ರಬ್ಬರು 9,897 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 3.33) ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ 2,571 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 0.86) ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬತ್ತನೆಂಟುಗಿರುತ್ತದೆ.

5.13 1986-87ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಬತ್ತನೆಂಟುಗ 2,98,374 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6.15 ತೆಂಗು, ಶೇಕಡ 0.57 ಕಬ್ಬು, ಶೇಕಡ 6.05 ಊಕಿ, ಶೇಕಡ 12.52, ಗೋದಂಬಿ, ಶೇಕಡ 0.48 ಕೋಕೊ ಶೇಕಡ 0.27 ಕಾಳುಮೆಣಸು, ಶೇಕಡ 0.58 ಏಲಕ್ಕಿ, ಶೇಕಡ 3.09 ರಬ್ಬರು, ಶೇಕಡ 1.01 ಮೆಣಸು ಬತ್ತನೆಂಟುಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

5.14 ತೆಂಗಿನ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಸಲಾಗುತ್ತಿದ್ದರೂ ಉಡುಪಿ ಮತ್ತು ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಬೆಲೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕಬ್ಬನ್ನು ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಬೆಲೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಊಕಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಯ, ಪುಸ್ತಕಾರ್ಥಿ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಅಧಿಕವಾಗಿ ಬೆಲೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಗೋದಂಬಿ ಬೆಲೆಯನ್ನು ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಬೆಲೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಕುಂದಾಪುರ, ಬಂಟ್ವಾಳ, ಪುಸ್ತಕಾರ್ಥಿ ಮತ್ತು ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಲೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ರಬ್ಬರು ಬೆಲೆಯನ್ನು ಸುಳ್ಯ ಮತ್ತು ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಅಧ್ಯಕ್ಷನಾಗಿ ಬೆಲೆಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

5-15 ದ್ವಿರ್ದಳಧಾನ್ಯಗಳು ಒಟ್ಟು 2,1848 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ
ಬತ್ತನೆಂಯಾಗಿರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ಹೆಸರು 4,059 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳು, ಉಡು
11,280 ಹೆಕ್ಟೇರು, ಹುರುಳಿ 4,586 ಹೆಕ್ಟೇರು ಮತ್ತು ಉಸಂದೆ
1,923 ಹೆಕ್ಟೇರು ಇದೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ಸಾಗುವಳಿಯಾದ 29,7471
ಹೆಕ್ಟೇರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದ ಶೇಕಡ 7.35 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ದ್ವಿರ್ದಳಧಾನ್ಯ
ಬೆಳೆಗಳ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 86-87ರಲ್ಲಿ 2,1576 ಹೆಕ್ಟೇರು ಆಗಿರೂ
ಅದು 87-88ರ ಸಾಲಿಗೆ 272(1.26 ಶೇಕಡ) ಹೆಕ್ಟೇರು
ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5-16 ಎಣ್ಣೆ ಕಾಳು ಬೀಜಗಳ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 4365 ಹೆಕ್ಟೇರು
ಆಗಿರೂ ಇದರಲ್ಲಿ ನೆಲಕಡಲೆಯು 3,311 ಹೆಕ್ಟೇರು ಮತ್ತು ಎಳ್ಳು
1054 ಹೆಕ್ಟೇರು ಇದೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ಬತ್ತನೆಂಯಾದ ಪ್ರದೇಶ
ಶೇಕಡ 1.47 ಆಗಿದೆ. ತಾಲೂಕುಸಾರು ಕೋಲಿಸಿ ನೋಡಿದಾಗ
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಉಡುಪಿ, ಕಾಕಳಗಳಲ್ಲಿ ಎಳ್ಳು; ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು
ಉಡುಪಿಗಳಲ್ಲಿ ನೆಲಕಡಲೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಳನಾಗಿ ಬತ್ತನೆಂಯಾಗಿರುವುದು
ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

5-17 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಣ್ಣುಗಳು ಬೆಳೆದ ಒಟ್ಟು ವಿಸ್ತೀರ್ಣ
9423 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳು. ಇದರಲ್ಲಿ 2,609 ಹೆಕ್ಟೇರು ಮಾವು, 3,571
ಹೆಕ್ಟೇರು ಬಾಳೆ, 157 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪರಂಗಿ ಹಣ್ಣು, 2,078 ಹೆಕ್ಟೇರು
ಹಲಸಿನ ಹಣ್ಣು, 633 ಹೆಕ್ಟೇರು ಉನನಾಸು, 375 ಹೆಕ್ಟೇರು ಚಿಕ್ಕು
ಮತ್ತು ವೇರಳೆ ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

5-18 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 13 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ತುರುಳಿ,
3691 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಿಹಿ ಗೆಣಸನ್ನು 1,009 ಹೆಕ್ಟೇರು
ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಮರಗೆಣಸನ್ನು 2,094 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಗಾಲದ
ಮುಂಗಾರು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆ ಮತ್ತು 3352 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶ
ದಲ್ಲಿ ಬೀಸಗೆ ಕಾಲದ ಸಿಂಗಾರು ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಬೆಳೆಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಾಂಬಾರು ದಿನಸುಗಳಾದ ಉಸಿನ 431 ಹೆಕ್ಟೇರು, ಶುಂಠಿ
825 ಹೆಕ್ಟೇರು, ಹುಣಸೆ 671 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸ
ಲಾಗುತ್ತದೆ.

5.19 ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ:- ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಬೆಳೆಯಾದ ಭತ್ತದ ಉತ್ಪಾದನೆ 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 404659 ಟನ್‌ಗಳಾಗಿದ್ದು, 86-87 ರಲ್ಲಿ 420310 ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 3.73 ರಷ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆ 87-88ರಲ್ಲಿ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ. ಭತ್ತದ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಾದ 404659 ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ 250544 ಟನ್ ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಮೂಲಕವೂ, 154115 ಟನ್ ಸ್ಥಳೀಯ ಭತ್ತದ ಮೂಲಕವೂ ಉತ್ಪಾದನೆ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 86-87ರಲ್ಲಿ 267397 ಟನ್ ಆಗಿದ್ದು ಇದು 87-88ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 6.31 ಕಡಿಮೆ ಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5.20 ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 9402 ಟನ್ ದ್ವಿಧರ್ಮಾನ್ಯಗಳು 86-87 ರಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರಲು ಇದು 85-86ರ ಸಾಲಿಗಿಂತ 688 ಟನ್ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಕಬ್ಬಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 87-88ರಲ್ಲಿ 185000 ಟನ್ ಆಗಿದ್ದು ಇದು 86-87ರ ಉತ್ಪಾದನೆಗಿಂತ ಶೇಕಡ 3.35 ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಊರಿಕೆ ಬೆಳೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 87-88ರಲ್ಲಿ 34773 ಟನ್ ಆಗಿದ್ದು ಇದು 87-88ರ ಸಾಲಿಗಿಂತ ಶೇಕಡ 6.85 ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಗೋರಣಿ ಬೆಳೆಯ ಉತ್ಪಾದನೆ 87-88ರಲ್ಲಿ 23,066 ಟನ್ ಆಗಿದ್ದು ಇದು 86-87 ರ ಸಾಲಿಗಿಂತ ಶೇಕಡ 0.54 ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತೆಂಗಿನ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2.10 ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5.21 ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕಾಳುವೆಣಸು 1954 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್, ಒಣಬುಂಡಿ 10341 ಕ್ವಿಂಟಾಲ್, ಏಲಕ್ಕಿ 82 ಟನ್, ಸಿಹಿ ಗೊಣಸು 22801 ಟನ್ ಮರಗೆಣಸು 8352 ಟನ್, ಬಾಳೆ 3126 ಟನ್ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿದೆ.

5.22 ಎಣ್ಣೆಕಾಳು ಬೆಳೆ ಉತ್ಪಾದನೆ:- ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 4991 ಟನ್ ನೆಲಗಡಲೆ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರಲು 86-87ನೇ ಸಾಲಿಗಿಂತ ಇದು ಶೇಕಡ 15.13 ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಎಳ್ಳಿನ ಉತ್ಪಾದನೆಯು 295 ಟನ್ ಆಗಿದ್ದು ಇದು 86-87ರ ಸಾಲಿಗಿಂತ ಶೇಕಡ 11.7 ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ರುತ್ತದೆ.

5.23 ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಬೆಳೆಗಳು:- 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 149408 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಭತ್ತ ಬೆಳೆದರೂ ಇದರಲ್ಲಿ 71988 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 48.17) ಸ್ಥಳೀಯ ಭತ್ತ ಮತ್ತು 77440 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 51.83) ಅಧಿಕ

ಇಳುವರಿ ಭತ್ಯೆ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ. ಜಿಲ್ಲಾಸೇವಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಒಟ್ಟು 77,440 ಹೆಕ್ಟೇರು ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಭತ್ಯೆಗಾಗಿ 59,850 ಹೆಕ್ಟೇರು ಹೆಕ್ಟೇಕರ 51.46) ಮುಂಗಾರು ಪುತುನಿನ್ಮಾ; 31,013 ಹೆಕ್ಟೇಕರ (ಶೇಕರ 40.05) ನಿಂಗಾರು ಪುತುನಿನ್ಮಾ; ಮತ್ತೂ 6577 ಹೆಕ್ಟೇಕರ (ಶೇಕರ 8.49) ಬೇಸಗೆ ಪುತುನಿನ್ಮಾ ಜಿಲ್ಲಾಸೇವಾಧಿಕಾರಿಗಿದೆ. ಹಿಂಗಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಈ ಬೆಳೆಯ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವು 1318 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕರ 1.67) ಕಡಿವೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಏನೆಂದರೆ 87-88ರಲ್ಲಿ ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ಮಳೆ ಬರಗಿರುವುದು ಆಗಿದೆ.

5.24 ತಾಲ್ಲೂಕುಪವಾರು ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಜಿಲ್ಲಾಸೇವಾಧಿಕಾರಿಗಳ 77,440 ಹೆಕ್ಟೇರು ಅಧಿಕ ಇಳುವರಿ ಭತ್ಯೆಗಾಗಿ 14,357 ಹೆಕ್ಟೇಕರ ಭತ್ಯೆಗಾಗಿ (ಶೇಕರ 18.54) ಉಷ್ಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; 12,570 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕರ 16.23) ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; 11,700 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕರ 15.24) ಮುಂಗುಳು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; 12,216 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕರ 15.77) ಕಾಕರ್ನಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; 9,693 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕರ 12.51) ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; 8,714 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕರ 1.25) ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; 5,745 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕರ 7.42) ಮತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; 2,346 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕರ 3.04) ಸುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆಯ ಸಾಗುವಳಿಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5.25 ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ವಿತರಣೆ:— ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಮತ್ತೂ ಮಣ್ಣಿನ ರಾಸಾಯನಿಕ ಕೊರತೆಯನ್ನು ಹೋಗಲಾಡಿಸಲು ಎನ್ ಪಿ ಕೆ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿ ಇಲಾಖೆ ಮೂಲಕ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಈ ಬೆಳೆಯಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬೆಳೆಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ 5,200 ಟನ್ ಸಾರಜನಕ, 3,377 ಟನ್ ರಂಜಕ, 3,895 ಟನ್ ಪೊಟಾಷಿಯಂ ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಿರುತ್ತದೆ, ಇದು ಹಿಂಗಿನ ಸಾಲಿಗಿಂತ 1.53 ಶೇಕರ ಕಡಿವೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5.26 ತಾಲ್ಲೂಕುಪವಾರು ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಗೊಬ್ಬರ ವಿತರಣೆಯಲ್ಲಿ 2,501.35 ಟನ್ (ಶೇಕರ 20.76) ಉಷ್ಣ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ; 1,904.79 ಟನ್ (ಶೇಕರ 15.26) ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ; 1,782.45 ಟನ್ (ಶೇಕರ 14.28) ಮುಂಗುಳು

ತಾಲೂಕಿಗೆ ; 1725 ಟನ್ (ಶೇಕಡಾ 13.82) ಕಾಫಿ ತಾಲೂಕಿಗೆ ; 1225.30 ಟನ್ (ಶೇಕಡಾ 9.82) ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿಗೆ ; 1167.63 ಟನ್ (ಶೇಕಡಾ 9.35) ಬಿಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿಗೆ ; 1121.50 ಟನ್ (ಶೇಕಡಾ 8.90) ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿಗೆ ; 963 ಟನ್ (ಶೇಕಡಾ 7.72: ನುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿಗೆ ವಿತರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸೆಕೋರಿಗೆ ಸರಾಸರಿ 456 ಕೆ. ಜಿ.

ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತದೆ.

5.27 ರಸಗೊಬ್ಬರದ ಉತ್ಪಾದನೆ:— ಮಂಗಳೂರು ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರ ಕಾರ್ಖಾನೆಯು ಮಂಗಳ ಯೂರಿಯಾ, ಮಂಗಳ ಡಿಪಿ ಮತ್ತು ಮಂಗಳ ಅಂಚಕ (ಫೋಸ್ಫೋರಿಕ ಬೈಕಾರ್ಬನೇಟ್) ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸುತ್ತಿದ್ದು 1987-88ರಲ್ಲಿ 1,68,769 ಟನ್ ಮಂಗಳ ಯೂರಿಯಾವನ್ನು 71,368 ಟನ್ ಮಂಗಳ ಡಿಪಿ ಮತ್ತು 2,130 ಟನ್ ಫೋಸ್ಫೋರಿಕ ಬೈಕಾರ್ಬನೇಟ್ ಅನ್ನು ಉತ್ಪಾದಿಸಿದೆ. 1986-87 ರಲ್ಲಿ ಈ ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 3,08,360 ಟನ್ 29,306 ಟನ್ ಮತ್ತು 3,463 ಟನ್ ಆಗಿತ್ತು.

5.28 ಇತರ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:— 1980ನೇ ಎಪ್ರಿಲ್ ತಿಂಗಳಿನಿಂದ ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೂತನ ಕೃಷಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯು (ತರಬೇತಿ ಮತ್ತು ಭೇಟಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ) ಪ್ರಾರಂಭವಾಗಿದ್ದು ಈ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಸ್ತರಣಾ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ಮುಂದುವರಿಯುತ್ತಿದೆ. ಆಧುನಿಕ ಕೃಷಿ ಪದ್ಧತಿಯು ಸಂದೇಶಗಳನ್ನು ಕೃಷಿ ಸಹಾಯಕರ ಮುಖಾಂತರ ರೈತರುಗಳಿಗೆ ಮುಟ್ಟಿಸಿ ಆ ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ತಮ್ಮ ಕೃಷಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಉಳವಡಿಸಿ ಎಕರೆವಾರು ಉತ್ಪತ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಮಾಡುವಂತೆ ಪ್ರೇರೇಪಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಉಗ್ರಾಣಗಳು

5.29 ನಿಯಂತ್ರಿತ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳು:— 87-88ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು 1 ಮುಖ್ಯ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು 3 ಉಪ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು 10,170 ಲಕ ರೂ.ಗಳ ವ್ಯವಸಾಯ ಉತ್ಪನ್ನದ ವಹಿವಾಟನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಗತ ವರ್ಷ (86-87)ಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡ 10.50 ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5.30 ವ್ಯವಸಾಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು:-

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 12 ಎಲ್ಲಾ ವಿಧದ ವ್ಯವಸಾಯ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು ಇವುಗಳ ವಹಿವಾಟಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ 3314.50 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ಎಲ್ಲಾ ತಾಲೂಕುಗಳಿಗಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಇದರ ವಹಿವಾಟಿನ ಉತ್ಪಾದನೆ 1805.61 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

5.31 ಸಹಕಾರಿ ಉಗ್ರಾಣಗಳು:- 1988ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 411 ಸಹಕಾರಿ ಉಗ್ರಾಣಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಇವುಗಳ ಶೇಖರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವು 44,150 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

5.32 ವೇರಹಾಸಿಂಗ್ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ಗಳು:- ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರದ ಉಗ್ರಾಣ ಕಾರ್ಪೊರೇಷನ್‌ನ 11 ಗೋಡಾಂಗಣ ಇದ್ದು ಇವುಗಳ ಶೇಖರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 18,238 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಇಲ್ಲದೆ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ 7 ಗೋಡಾಂಗಣ ಇದ್ದು ಇವುಗಳ ಶೇಖರಣಾ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ 13,300 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಟನ್‌ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

6. ನೀರಾವರಿ
○○○○○○○○○○○○○○○○

6.1 ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ನೀರಾವರಿ ಸಾಂಪ್ರದಾಯದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಹಿಂದುಳಿದಿದ್ದು ಮಳೆಯ ಅಶ್ರಮವೇ ಮೂಲ ಆಧಾರವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಭೃಹತ್ ಅಳವಡಿಕೆಯ ನೀರಾವರಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಲ್ಲ. ಪ್ರಸ್ತುತ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 48.6 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಅಂದಾಜು ವೆಚ್ಚದ ವಾರಾಹಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೈಗೆತ್ತಿಕೊಳ್ಳಲಾಗಿದೆ.

6.2 ನೀರಾವರಿ ಮೂಲಗಳು:- 1987-88ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಬತ್ತನೆಯಾದ 297,471 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 99,339 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶವು ನೀರಾವರಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಇದು ಒಟ್ಟು ಬತ್ತನೆಯಾದ ಪ್ರದೇಶದ ಶೇಕಡ 33.3 ಮಾತ್ರ ಆಗಿದೆ. ಈ ಪ್ರಮಾಣವು 86-87ರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 33.1 ಆಗಿತ್ತು. ನೀರಾವರಿಯಾದ ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶವು 85,221 ಹೆಕ್ಟೇರುಗಳು

ಅಗಿದ್ದು 13,918 ಹೆಕ್ಟೇರಿನಷ್ಟು ಪ್ರದೇಶ ಒಂದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ನೀರಾವರಿಯಾಗುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಇದು ನೀರಾವರಿಯಾದ ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲನ ಶೇಕಡ 16.33 ಆಗಿರುತ್ತದೆ.

6.3 ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿಯಾದ 85,221 ಹೆಕ್ಟೇರು ವಿಸ್ತೀರ್ಣದಲ್ಲಿ ಕೆರೆಗಳಿಂದ 3,397 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 3.98); ಬಾವಿಗಳಿಂದ, 28,754 ಹೆಕ್ಟೇರು(ಶೇಕಡ 33.75), ಮತ್ತು ಇತರ ಜಲ ಮೂಲಗಳಿಂದ 53,070 ಹೆಕ್ಟೇರು(ಶೇಕಡ 62.27) ನೀರಾವರಿಯಾಗಿದೆ.

6.4 ತಾಲ್ಲೂಕುವಾರು ಪರಿಶೀಲನಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ನೀರಾವರಿಯಾದ ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 14,918 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 16.45), ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 13,282 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 15.59), ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 12,735 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 14.94), ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 10,288 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 12.07), ಪುತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 9,306 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 10.92), ಕಾಕಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 9,296 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 10.91), ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 8,449 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 9.91), ನುಳ್ಳಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 7,847 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 9.2) ನಿವ್ವಳ ನೀರಾವರಿ ಒಳಪಟ್ಟಿದೆ.

6.5 ನೀರಾವರಿ ಬೆಳೆಗಳು:- 1987-88ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಯಾದ ಒಟ್ಟು 89,129 ಹೆಕ್ಟೇರು ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 50.6 ಅಂದರೆ 50,185 ಹೆಕ್ಟೇರು ಭತ್ತದ ಬೆಳೆಗೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗಿದೆ. ಕಬ್ಬಿನ ಬೆಳೆಗೆ 1962 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 1.98), ಅಡಿಕೆ ಬೆಳೆಗೆ 18,407 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 18.6), ತೆಂಗಿನ ಬೆಳೆಗೆ 12,260 ಹೆಕ್ಟೇರು (12.4 ಶೇಕಡ), ಕೊಕ್ಕು 1,451 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 1.5), ಬಾಳೆ 3,571 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 3.6), ಸಿಹಿ ಗೆಣಸು 2,983 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 2.7), ಮೆಣಸಿನಕಾಯಿ 1,741 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 1.8) ಮತ್ತು 3,352 ಹೆಕ್ಟೇರು (ಶೇಕಡ 3.4) ತರಕಾರಿ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ನೀರಾವರಿಯಾಗಿದೆ.

7. ಪಶು ಸಂಗೋಪನೆ
○○○○○○○○○○○○○○○○

7.1 ಜಾನುವಾರು ಸಂಪತ್ತು:- 1977-1983ರ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಗಣತಿ ,
ಅಧಿಯಲ್ಲಿ ಜಾನುವಾರುಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು 8,59,350 ರಿಂದ 10,35,120ಕ್ಕೆ
ಹೆಚ್ಚಿದುದು ಸಿಂಧಿಷು ಗಣತಿಗಿಂತ ಶೇಕಡ 20 ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ.

ಒಟ್ಟು 10,35,120 ವಿವಿಧ ಜಾನುವಾರುಗಳಲ್ಲಿ ದನಕರುಗಳು
655874 (ಶೇಕಡ 63.36), ಕೋಣ | ಎಮ್ಮೆಗಳು 209203
(ಶೇಕಡ 20.21), ಕುರಿಗಳು 653 (ಶೇಕಡ 0.06), ಆಡುಗಳು
29628 (ಶೇಕಡ 2.88), ಹಂದಿಗಳು 15997 (ಶೇಕಡ 1.55)
ಮತ್ತು 123760 (ಶೇಕಡ 11.96) ಇತರೇ ಜಾನುವಾರುಗಳು
ಇರುತ್ತವೆ.

1983ರ ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿಯನ್ನು 1977ರ ಗಣತಿಗೆ
ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಶೇಕಡ 7 ರಷ್ಟು ದನಕರುಗಳು ಶೇಕಡ 1 ರಷ್ಟು
ಎಮ್ಮೆಗಳು, ಶೇಕಡ 30 ಮೇಕೆಗಳು, ಶೇಕಡ 4 ಹಂದಿಗಳು ಅಧಿಕ
ವಾಗಿದ್ದು ಕುರಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 29 ಕಡಿವೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

7.2 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು 655874 ದನಕರುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 33
ಎತ್ತುಗಳು, ಶೇಕಡ 67 ಹಸುಗಳು ಇವೆ. ಒಟ್ಟು ಹಸುಗಳ
ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 31 ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಹಸುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ.
ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು 209203 ಎಮ್ಮೆ:ಕೋಣಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ
70 ಕೋಣಗಳು ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 30 ಎಮ್ಮೆಗಳಿರುತ್ತವೆ.
ಒಟ್ಟು ಎಮ್ಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 38 ಹಾಲು ಕೊಡುವ ಎಮ್ಮೆಗಳು
ಇವೆ.

ತಾಲೂಕುವಾರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಜಾನುವಾರು
ಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 19.5 ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 16
ಕಾಕತಲ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; ಶೇಕಡ 15 ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ
ನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 12 ಬೆಳ್ತಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 11 ರಂತೆ
ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ,
ಶೇಕಡ 10 ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 6

ಜಾನುವಾರುಗಳಿರುತ್ತದೆ.

7.3 ಕೋಶಿಗಳು:— 1977ರ ಜಾನುವಾರು ಗಣತಿಯಲ್ಲಿ 1081195 ಕೋಶಿಗಳು ಇದ್ದು ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು 1983ರ ಗಣತಿಯಲ್ಲಿ 1356298 ಕ್ಕೆ ಏರಿತು ಶೇಕಡ 25 ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಕೋಶಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 11.96 ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; ಶೇಕಡ 10.68 ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; ಶೇಕಡ 12.52 ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; ಶೇಕಡ 10.99 ಕಾಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 18.64 ಮಂಗಳೂರು ಶೇ.11.71 ಮತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ; ಶೇಕಡ 6.88 ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 16.61 ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ.

7.4 ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ:— ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 181 ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿವೆ. ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 42 ಕ್ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 34 ಕ್ಕೇಂದ್ರಗಳು, ಮತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 24, ಕಾಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 22, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 17, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ತಲಾ 15 ಮತ್ತು ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 12 ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತಿವೆ.

7.5 ಹಾಲಿನ ನೂರಾಂಶ ಕಾಗೂ ಹಾಲಿನ ವಸ್ತುಗಳ ಮೂರಾಂಶ:— 85-86ರಲ್ಲಿ 300.485 ಲಕ್ಷ ಗಾ.ಗಳ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಹಾಲಿನ ಮತ್ತು ಹಾಲಿನ ಉಪ ವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಬಂದಿದ್ದರೆ ಇದು 86-87ರ ಸಾಲಿಗೆ 489.306 ಲಕ್ಷಕ್ಕೆ ಏರಿತು ಶೇಕಡ 63 ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 7 ಕನಾಯಿಬಾನೆಗಳಿದ್ದು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 9931 ಕುರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 7322 ಜಾನುವಾರುಗಳನ್ನು ಸಂಹರಿಸಲಾಗಿದೆ.

7.6 ಪಶು ಸಂಗೋಪನಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:—

1987-88ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 2 ಪಶುಸಂಗೋಪನಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, 23 ಪಶುವೈದ್ಯ ಡಿಸ್ಪೆನ್ಸರಿಗಳು 35 ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪಶು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಔಷಧಾಲಯಗಳು, 1 ಕೃತಕ ಗರ್ಭಾಧಾರಣ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಮತ್ತು 8 ಸಂಚಾರಿ ಜಾನುವಾರು ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ನೇರಿದಂತೆ ಒಟ್ಟು 82 ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿದ್ದು ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಲು ಉಪಯೋಗವಾಗಿದೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಕೋಶಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಒಂದು ಸ್ಥಳೀಯ ಕೋಶಿ ಸಂರಕ್ಷಣೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಮತ್ತು 1 ಕೋಶಿ ವಿಸ್ತರಣಾ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಿವೆ.

7.7 87-88ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 227308 ಜಾನುವಾರುಗಳಿಗೆ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ನೀಡಿದ್ದು ಒಟ್ಟು 40619 ಹಸುಗಳಿಗೆ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಾಧಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಯಿತು. ಹಾಲಿನ ಉತ್ಪಾದಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘ ಮತ್ತು ಭೇಷ (ಭಾರತೀಯ ಆಗೋ ಇಂಡಸ್ಟ್ರೀಸ್ ಫೌಂಡೇಶನ್) ಸಂಸ್ಥೆಯವರಿಂದ 5407 ಹಸುಗಳಿಗೆ ಕೃತಕ ಗರ್ಭಾಧಾರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

8. ಮಿಾನುಗಾರಿಕೆ
ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್

8.1 ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 160 ಕಿ.ಮೀಗಳ ದೂರದ ಸರಾಸರಿ ತಿರುಳು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸಾಗರೋತ್ಪನ್ನ ವಿಭಾಗದ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 1987-88ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ಸಾಗರೋತ್ಪನ್ನ ವಿಭಾಗದ ಪ್ರಮಾಣವು 86125.2 ಮೆ.ಟನ್ ಗಳಾಗಿವೆ. 86-87ರಲ್ಲಿ ಇದು 104060 ಟನ್ ಗಳಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಶೇಕಡ 17.3 ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ತಾಲೂಕುವಾರು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 36.95 ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 33.1 ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 29.94 ಶೇಕಡ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದನೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ.

8.2 ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಡಿದ ವಿಭಾಗದ ಒಟ್ಟು 3119.2 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಆದಾಯ ಬಂದಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಡಿದ ವಿಭಾಗದ ಶೇಖರಣೆ, ಸಂಸ್ಕರಣೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ 23 ಶೇತಲಕರಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು, 62 ಮಂಜುಗಡ್ಡೆ ತಯಾರಿಕೆ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು, 25 ಕೋಲ್ಡ್ ಸ್ಟೋರ್‌ಗೆಜ್ ಮತ್ತು ಫ್ರೀಜ್‌ಗೆಜ್ ಸ್ಟೋರ್‌ಗೆಜ್ ಗಳು 87-88ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕಾರ್ಯ ನಿರತವಾಗಿವೆ.

8.3 ಮಿಾನುಗಾರಿಕೆ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ 87-88ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಲೋಕಾರ್ಪಣೆಯಾಗಿ ಇಲಾಖೆಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು 445 ಕೆರೆಗಳು ಮತ್ತು 58 ತಾಲೂಕು ಬೋರ್ಡ್‌ಗೆ ಒಳಪಟ್ಟು ಕೆರೆಗಳಿದ್ದು ಒಟ್ಟು 1365.5 ಹೆಕ್ಟೇರು ನೀರು ಹರಡಿಕೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 4 ಮಿಾನು ಸಂಕಾಣಕ ಕೇಂದ್ರಗಳಿವೆ. ಮಿಾನು ಮಾರಾಟಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಒಟ್ಟು 67 ಮಿಾನು ಮಾರಾಟ ಕೇಂದ್ರಗಳಿರುತ್ತದೆ.

8.4 ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 87-88ರ ಅಂತಸ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 44 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಮಿಾನುಗಾರರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳಿದ್ದು ಅದರಲ್ಲಿ 8 ಮಹಿಳಾ ಮಿಾನುಗಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ಸದಸ್ಯರ ಸಂಖ್ಯೆ 20351 ಆಗಿದೆ. ಈ ಮಿಾನುಗಾರರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಲ್ಪಾವಧಿ ಸಾಲಗಳ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 27.07 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳ ಸಾಲ ಸದಸ್ಯರಿಗೆ ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

9. ವಿ ದ್ಯುತ್ ಜ್ಯ ಕ್ತಿ
○○○○○○○○○○○○○○○○

9.1 ವಿದ್ಯುತ್ ಜ್ಯ ಕ್ತಿ ಹೊಂದಿದ ಗ್ರಾಮ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳು:-

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಜ್ಯ ಕ್ತಿ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದ್ದು ಶೇಕಡ 100 ಪ್ರಗತಿ ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ.

9.2 ವಿದ್ಯುತ್ ಪಂಪು ನೆಟ್ಟುಗಳು:- 1987-88ರ ಅಂತಸ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 39557 ನೀರಾವರಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಪಂಪುನೆಟ್ಟುಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರತವಾಗಿದ್ದು 86-87ರ ಅಂತಸ್ಕೆ ಈ ಸಂಖ್ಯೆಯು 36220 ಆಗಿದ್ದು ಜಿಲ್ಲಾ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 9.21 ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು ವಿದ್ಯುತ್ ಪಂಪು ನೆಟ್ಟುಗಳಲ್ಲಿ ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 11770 (ಶೇಕಡ 29.76), ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 7288 (ಶೇಕಡ 18.42), ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 5030 (ಶೇಕಡ 12.72), ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 4513 (ಶೇಕಡ 11.41), ಕಾಸರ್‌ಗಡ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 4463 (ಶೇಕಡ 11.28), ಮಕ್ಕೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 2573 (ಶೇಕಡ 6.50), ಬಿಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 2082 (ಶೇಕಡ 5.26) ಮತ್ತು ನುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 1838 (ಶೇಕಡ 4.65) ಇರುತ್ತವೆ.

9.3 ವಿದ್ಯುತ್ ಜೋಡಣೆ:- 1980ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತಸ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು 225774 ವಿದ್ಯುತ್ ಜೋಡಣೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ಸಿಂಧಿನ ವರ್ಷವಿಡ್ಲಿ 204964 ಜೋಡಣೆಗಳಿಗಿಂತ ಶೇಕಡ 10.15 ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು 225774 ವಿದ್ಯುತ್ ಜೋಡಣೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 62.10 ಜೋಡಣೆಗಳು ಗೃಹ ಬಳಕೆಗೆ, ಶೇಕಡ 17.52 ನೀರಾವರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಜೋಡಣೆಗಳು, ಶೇಕಡ 11.68 ವಾಣಿಜ್ಯ ಜೋಡಣೆಗಳು, ಶೇಕಡ 2.82

ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಜೋಡಣೆಗಳು, ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 0.58 ಇತರ ಜೋಡಣೆಗಳು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ.

- 9.4 ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ:- 1987-88ರಲ್ಲಿ ಜಲಿಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 330724 ಸಾವಿರ ಕಿ.ವಾಟ್ಸ್ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 61.20 ಕೈಗಾರಿಕಾರಿಕಾ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಶೇಕಡ 30.80 ಗೃಹ ಬಳಕೆಗಾಗಿ, ಶೇಕಡ 6.41 ವಾಣಿಜ್ಯ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ, ಶೇಕಡ 1.58 ಇತರ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ತುಲ್ಲಾಕುವಾರು ಹೋಲಿಸಿದಾಗ ಒಟ್ಟು ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟ ವಿದ್ಯುತ್‌ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 67.36 ಮಂಗಳೂರು ತುಲ್ಲಾಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 12.37 ಉರುಪಿ ತುಲ್ಲಾಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 5.44 ಕಾಕಳ ತುಲ್ಲಾಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 5.28 ಬಂಟ್ವಾಳ ತುಲ್ಲಾಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 4.71 ಕುಂದಾಪುರ ತುಲ್ಲಾಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 2.84 ಮತ್ತೂರು ತುಲ್ಲಾಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 1.15 ಬಿಟ್ಟಂಗಡಿ ತುಲ್ಲಾಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 0.85 ಸುಳ್ಯ ತುಲ್ಲಾಕಿನಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಬಾಲ್ಯ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಲಿಯು ತಲೆವಾರು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ 157.85 ಯುನಿಟ್ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಮಂಗಳೂರು ತುಲ್ಲಾಕು ಆತ್ಯಧಿಕ ತಲೆವಾರು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ ಹೊಂದಿದ್ದರೆ ಬಿಟ್ಟು ಇತರ ತುಲ್ಲಾಕು ಅತಿ ಕಡಿಮೆ ತಲೆವಾರು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

- 9.5 ಭಾಗ್ಯಜ್ಯೋತಿ ಮನೆಗಳು:- ಭಾಗ್ಯಜ್ಯೋತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದನ್ವಯ 1987-88ರಲ್ಲಿ 773 ಮನೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಲಾಗಿದೆ. 1986-87ರಲ್ಲಿ 952 ಮನೆಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕವನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗಿತ್ತು.

10. ಖನಿಜಗಳು ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು:-
 ○○○○○○○○○ ○○○ ○○○○○○○○○○

- 10.1 ದಕಿಣ ಕನ್ನಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಪ್ರಮುಖ ಖನಿಜಗಳಿಲ್ಲದಿದ್ದರೂ ಅಲ್ಪ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಸಿಂಕಾ ಸಾಂಡ್, ಲೈಮ್‌ಸ್ಟೋನ್, ಮತ್ತು ಬಾಕ್ಸೈಟ್ ಮುಂತಾದ ಖನಿಜಗಳು ದೊರೆಯುತ್ತವೆ. 1987-88 ರಲ್ಲಿ 125248 ಟನ್ ಖನಿಜಗಳು ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗಿದ್ದು ಇದು 86-87ರ ಸಾಲಿನ ಪ್ರಮಾಣಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡ 17.70 ಕಡಿಮೆಯಾಗಿದೆ.

10.2 ಖನಿಜಗಳಿಂದ ಬಂದ ಆದಾಯ:— 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ರೂ. ಬಗೆಯ ಖನಿಜಗಳಿಂದ 52.62 ಲಕ್ಷ ಆದಾಯ ಬಂದಿರಬಹುದು. ಜೊತೆಗೆ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿರಿದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ ಶೇಕಡ 11.50 ಕ್ಕೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಂಶವಾಗಿದೆ.

10.3 ಸಿರಿಕಾಸಾಂಗ್ ಕುಂದಾಪುರ, ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಲೈವರ್‌ಶೀಲ್ ಮತ್ತು ಬಾಕ್ಸೈಟ್ ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು 52.62 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖನಿಜಗಳ ಮೌಲ್ಯದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 63 ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 33 ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 4 ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಜಮೆಯಾಗಿದ್ದಾರೆ.

ಕೈಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು

10.4 ಮುಖ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮ:— ಹಂಚು ತಯಾರಿಕೆ, ಕಾಫಿ, ಗೋದಗಂಜಿ, ಮಿಂಸು ಸಂಸ್ಕರಣೆ, ರಸಗೊಬ್ಬರ ತಯಾರಿಕೆ ಮುಂತಾದವುಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮುಖ್ಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಉದ್ಯಮಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳು ಯಾವುದೆಂದರೆ:

- 1) ಮಂಗಳೂರು ರಸಗೊಬ್ಬರ — (ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು) ಕಾರ್ಖಾನೆ
- 2) ಸುಧುಗಿರಿಯಲ್ಲಿ ಸಜ್ಜಾದ ಆದೂರು ಉಗಿ ತಯಾರಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆ (ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು)
- 3) ಮಜಗಾಂ ರಾಸಾಯನಿಕ — (ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು)
- 4) ಕರ್ನಾಟಕ ನೈಲ್ಯಾಟಿಕ್ ಸುಗಂಧದ್ರವ ತಯಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಖಾನೆ (ಕಾಫಿ ತಾಲ್ಲೂಕು)
- 5) ಕ್ಯಾಂಪೋ ಚಾಕಲೆಟ್ ತಯಾರಿಕಾ ಕಾರ್ಖಾನೆ — (ಮತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕು)

10.5 ನೋಂದಾಯಿತ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು:— ರಕ್ಷಣಾ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 87-88ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 745 ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಘೃಷ್ಣಕೃತಿ ಅಕ್ಷ ಮಹಾರ ನೋಂದಾಯಿತವಾಗಿದ್ದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 41229 ಕೆಲಸಗಾರರು ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 472 ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು (ಶೇಕಡ 63) ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ 106 (ಶೇಕಡ 14.15) ಬಂಟಾಳದಲ್ಲಿ 14 (ಶೇಕಡ 5.87) ಕುಂದಾಪುರ ಮತ್ತು ಕಾಫಿಗಳಲ್ಲಿ ತಲಾ 41 (ಶೇಕಡ 5.47)

ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ಮತ್ತು ನುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ತಲಾ 9 (ಶೇಕಡ
1.20) ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತಿವೆ.

10.6 ನಣ್ಣ ಪ್ರಮಾಣದ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು:— ಜಿಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ
ಸೇವಾಂಗಲ ನೋಂದಣಿಯನಲ್ಪಟ್ಟ ಒಟ್ಟು 5717 ನಣ್ಣ
ಪ್ರಮಾಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು 87-88ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ
ಕಾರ್ಯವೆಸಗುತ್ತಿದ್ದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 43.6 (2192 ಘಟಕ
ಗಳು) ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 15.2(871)
ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 9.1 (522) ಪುತ್ತೂರು
ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 8.6 (492) ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿ
ನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 8 (457) ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ,
ಶೇಕಡ 7.2 (414) ಕಾಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 4.3
(247), ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 3.9 (222
ಘಟಕಗಳು) ನುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಂದಣಿಯನಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

10.7 ಗೃಹ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳು:—

ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 87-88ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 13692 ಗೃಹ
ಮತ್ತು ಗ್ರಾಮೀಣ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಘಟಕಗಳಲ್ಲಿ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ
2855 ಘಟಕಗಳು (ಶೇಕಡ 20.9) ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ,
2810 (ಶೇಕಡ 20.5) ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ,
2360 (ಶೇಕಡ 17.2) ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ,
1612 (ಶೇಕಡ 11.8) ಕಾಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 1135
(ಶೇಕಡ 8.3) ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 675
(ಶೇಕಡ 4.9) ನುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು 470
ಘಟಕಗಳು (ಶೇಕಡ 3.4) ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ
ಇರುವುದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ.

ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ
ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕು ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ
ತಾಲೂಕು ಕೊನೆಯ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದು
ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ.

10.8 ಸುಸುಕಾರ್ಗಗಳು:— ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 14271 ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ಸುಸುಕಾರ್ಗಗಳು ಇದ್ದು ಇವರಲ್ಲಿ 3527 ಬಗೆಗಳು, 857 ಕನೂರು, 1157 ಕುಂಬಾರರು, 261 ಚಮಾಡರು 112 ಶಿಲ್ಪಿಗಳು, 982 ಚಿನ್ನದ ಕೆಲಸಗಾರರು, 476 ಹಗ್ಗ ತಯಾರಿಸುವವರು, 1394 ಮಂದಿ ನೇಕಾರರು, 1026 ಮಂದಿ ದೋಣಿಪುರಾಣಿಗಳು, 2576 ಮಂದಿ ಬುಟ್ಟಿ ತಯಾರಿಸುವವರು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತಾರೆ.

10.9 ಈ 11271 ಸುಸುಕಾರ್ಗಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 25.9 (3698) ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 16.6 (2366 ಮಂದಿ) ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 13.7 (1964 ಮಂದಿ) ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 12.8 (1828 ಮಂದಿ) ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 11.6 (1651 ಮಂದಿ) ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 9.3 (1327 ಮಂದಿ) ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 5.8 (835 ಮಂದಿ) ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 1.2 (604 ಮಂದಿ) ಬೆಳಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತಾರೆ.

10.10 ಇಂಜಿನಿಯರ್ ಎನ್ಟ್ರೇಟ್:— 1988 ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 2, ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 2 ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 1 ನೇರಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 5 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಎನ್ಟ್ರೇಟ್‌ಗಳು ಇದ್ದು ಇವುಗಳಲ್ಲಿ 1068 ಎಕ್ರೆ ವಿಸ್ತೀರ್ಣವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು 233 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸೆಡ್ಡುಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು 233 ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸೆಡ್ಡುಗಳಲ್ಲಿ 177 ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 38 ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, 18 ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇದೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ಪ್ರದೇಶ ಗೌರವ್ಯಾಧಿ ಮಂಗಳಯವರು ಕೈಗಾರಿಕಾ ಸೆಡ್ಡುಗಳ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೋಸ್ಕರ 1240 ಎಕ್ರೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರೀ ನವರಿಸಿಡ್ಡು ಉದ್ದೇಶವನ್ನು 4985 ಎಕ್ರೆ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಸರ್ಕಾರೀ ನವರಿಸಿಡ್ಡು ಉದ್ದೇಶವಿಲ್ಲದಂತೆ.

11. ಸಾರಿಗೆ ಮಸೂ, ನಂಪಣ

- 11.1 ರೈಲ್ವೆ:— ದ. ಕ. ಜಿಲ್ಲೆಯು ಒಟ್ಟು 138.75 ಕಿ.ಮೀ .
ಉದ್ದದ ರೈಲ್ವೆ ರಸ್ತೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು
2938 ಕಿ.ಮೀ ರೈಲ್ವೆ ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದಳತೆಯಲ್ಲಿ ಶೇ ಕದ 4.7
ಮಾತ್ರ ಆಗಿದೆ.
- 11.2 ರಸ್ತೆಗಳು:— ಜಿಲ್ಲೆಯು 1988ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 3067
ಕಿ.ಮೀ ಪಕ್ಕಾ ರಸ್ತೆ ಮತ್ತು 1805 ಕಚ್ಚಾ ರಸ್ತೆಯನ್ನು
ನೇರಿ ಒಟ್ಟು 4872 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದಳತೆಯ ರಸ್ತೆಯನ್ನು
ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ. ಈ 4872 ಕಿ.ಮೀ ರಸ್ತೆಯಲ್ಲಿ 244
ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹೆದ್ದಾರಿ ರಸ್ತೆ, 507 ಕಿ ಮೀ
ಉದ್ದದ ರಾಜ್ಯ ಹೆದ್ದಾರಿ, 645 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಮುಖ್ಯ ಜಿಲ್ಲಾ
ರಸ್ತೆ, 322 ಕಿ.ಮೀ. ಉದ್ದದ ಇತರ ಜಿಲ್ಲಾ ರಸ್ತೆ ಹಾಗೂ
3153 ಕಿ.ಮೀ ಉದ್ದದ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ರಸ್ತೆಯನ್ನು
ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.
- 11.3 1987ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ರಸ್ತೆಯ
ಉದ್ದಳತೆ 4830 ಕಿ.ಮೀ ಆಗಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದಿನ
ವರ್ಷಕ್ಕಿಂತ 42 ಕಿ.ಮೀ ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಒಟ್ಟು ರಸ್ತೆಗಳ
ಉದ್ದಳತೆಯಲ್ಲಿ 2755 ಕಿ ಮೀ ಗೆ ದಾವರು ಹಾಕಲಾಗಿದೆ.
2117 ಕಿಮೀ ರಸ್ತೆಗೆ ದಾವರು ಹಾಕಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದರೆ
ಇದರಲ್ಲಿ 1803 ಕಿಮೀ ಉದ್ದದ ರಸ್ತೆಯು ವಾಹನ ಸಂಚಾರಕ್ಕೆ
ಯೋಗ್ಯವಾಗಿದೆ.
- 11.4 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು 4872 ಕಿ.ಮೀ ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದಳತೆ
ಯನ್ನು ಹೋಲಿಸಿದಾಗ 11.51 ಶೇ ಕದ ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕು
ನಲ್ಲಾ, ಶೇ ಕದ 12.27 ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಾ,
ಶೇ ಕದ 14.68 ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಾ, ಶೇ ಕದ
15.46 ಕಾಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಾ, ಶೇ ಕದ 11.66
ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಾ, ಶೇ ಕದ 12.52 ಮುತ್ತುಪ್ಪು
ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಾ, ಶೇ ಕದ 8.83 ನುಳ್ಳೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಾ
ಶೇ ಕದ 13.08 ಉರುಕಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಾ ಇರುವುದು ಕಂಡು
ಬರುತ್ತದೆ. ಪಕ್ಕಾ ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದಳತೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ

ತಾಲೂಕುಗಳಿಗಿಂತ ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು ಸ್ಥಳೀಯ ಉದ್ಯೋಗಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕು ಅಲ್ಲಿ ಸಡಿಲವೆಂದು ಉದ್ಯೋಗಕೇಂದ್ರವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- 11.5 ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದ ಗ್ರಾಮಗಳು:— ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ 1 ಗ್ರಾಮ (ತೆಂಕ ಬೆಳ್ಳಾರು), ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 1 (ಉಳಿವಾಡಿ) ಗ್ರಾಮ ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 2 ಗ್ರಾಮಗಳಿಗೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕವಿಲ್ಲದಿರುತ್ತದೆ. ಅಂದರೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 100ರಷ್ಟು ರಸ್ತೆ ಸಾಲಭ್ಯತೆ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 11.6 ನೋಂದಣಿಯಾದ ವಾಹನಗಳು:— ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1988ರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 72852 ವೋಟಾರು ವಾಹನಗಳು ನೋಂದಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಧಿಕ ವಾಹನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ ರಾಜ್ಯದ ಜಿಲ್ಲೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ತುಳಿ ನೋಂದಿದಾಗ 1987ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯು 65971 ವಾಹನಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 10.43 ಉಳಿತಾಯವಾಗಿದೆ.
- 11.7 ಒಟ್ಟು ನೋಂದಣಿಯಾದ 72852 ವೋಟಾರು ವಾಹನಗಳಲ್ಲಿ 40735 (ಶೇಕಡ 55.91) ವೋಟಾರು ಸೈಕಲ್‌ಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ಕೂಟರ್‌ಗಳು, 12063 (ಶೇಕಡ 16.5) ವೋಟಾರು ಕಾರುಗಳು, 279 (ಶೇಕಡ 0.38) ಮಿನಿ ಬಸ್‌ಗಳು, 6378 (ಶೇಕಡ 8.75) ಆಟೋರಿಕ್ಷಾಗಳು, 2130 (ಶೇಕಡ 2.92) ವೋಟಾರು ಕ್ಯಾಬ್‌ಗಳು, 1029 (ಶೇಕಡ 1.41) ಸೇಜ್ ಕ್ಯಾರಿಯೋಜ್‌ಗಳು, 7562 (ಶೇಕಡ 10.33) ಸರಕು ವಾಹನಗಳು ಮತ್ತು 2676 (ಶೇಕಡ 3.68) ಇತರ ವಾಹನಗಳು ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- 11.8 ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಒಟ್ಟು ವೋಟಾರು ವಾಹನಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತಾಲೂಕುವಾರಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದಾಗ ಶೇಕಡ 56.27 ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 13.36 ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 11.34 ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 6.42 ಕುಂದಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 4.90 ಮತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 3.30 ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 2.23 ಬೆಳ್ಳಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 2.19 ಸುಳ್ಯ

ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದು.

1987-88ರಲ್ಲಿ ಅಂದಾಜಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಜನಸಂಖ್ಯೆ 26.85

ಲಕ್ಷಗಳಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿ 37 ಜನರಿಗೆ ತಲಾ 1ರಂತೆ ವಾಹನ ಸೌಕರ್ಯ
ವಿದೆ.

11.9 ಉಚಿತ ಮತ್ತು ತಂತಿ ಕಛೇರಿಗಳು :- ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1988ರ
ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 768 ಉಚಿತ ಕಛೇರಿಗಳು ಮತ್ತು 444
ತಂತಿ ಕಛೇರಿಗಳು ಇರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲೇ ಜಿಲ್ಲೆಯು
ಅತ್ಯಧಿಕ ಉಚಿತ ತಂತಿ ಕಛೇರಿಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಪ್ರಥಮ
ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ. ಪ್ರತಿ 3095 ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ಉಚಿತ
ಕಛೇರಿಯು ಪ್ರತಿ 5353 ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ತಂತಿ ಕಛೇರಿಯು
ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

11.10 ದೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿ
ರುವ ದೂರವಾಣಿಗಳು :-

1988ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 148
ದೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಮತ್ತು 27013 ದೂರ
ವಾಣಿಗಳು ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿವೆ. ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ. ಇವು
ಸಿಂಗಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 145 ಮತ್ತು 21763 ಇವೆ. ಪ್ರತಿ
16058 ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ದೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರವು
88 ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ದೂರವಾಣಿ ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಕಂಡು
ಬಂದಿದೆ.

11.11 ಬಳಕೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು 27013 ದೂರವಾಣಿಗಳಲ್ಲಿ
ಶೇಕಡ 50.95 ಮರಳುಗುರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ
17.75 ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 8.10
ಪುತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 6.50 ಕಾರ್ಕಳ
ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 5.92 ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ,
ಶೇಕಡ 5.45 ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ
3.44 ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 1.89
ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುತ್ತದೆ.

702 ಮಂಧಿ (ಶೇಕಡ 1.6) ವಿಜ್ಞಾನ ಪದವಿ ಧರರು, 2188
 ಮಂಧಿ (ಶೇಕಡ 4.9) ವಾಣಿಜ್ಯ ಪದವಿ ಧರರು, 1893
 (ಶೇಕಡ 4.3) ಹಿ ಸಿ ಯುಜೆ ಪಾಸಾದವರು, 818 ಮಂಧಿ
 (ಶೇಕಡ 1.8) ತಾಂತ್ರಿಕ ಡಿಪ್ಲೋಮಾ ಪದವಿಧರರು, 759
 ಮಂಧಿ (ಶೇಕಡ 1.7) ಬಿಜ್ಞಾನ ಸರ್ವ್ವಿಜ್ಞಾನ ಕೊಂಡಿಧರರು,
 3326 (ಶೇಕಡ 7.5) ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷ್ಠೆ ಪಾಸಾದವರು,
 137, ಶಿಕ್ಷಣ ಪರಿಷ್ಠೆ ಪಾಸಾದವರು (ಶೇ.0.3) ಮತ್ತು
 3661 (ಶೇಕಡ 8.2) ಇತರರು ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ.

ಒಟ್ಟು 14333 ಸೋದಾಯನುಷ್ಠಾನ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ
 ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ 2616 ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯವರು
 1199 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡದವರು 205 ಅಂಗವಿಕಲರು ಮತ್ತು
 173 ಮೂಲ ಸೈನಿಕರು ಇರುತ್ತಾರೆ.

12.5 ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು:— ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದು
 ಸರ್ಕಾರಿ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು 13 ಖಾಸಗಿ
 ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸಾಂಯೋಜಿಸುತ್ತಿವೆ.
 ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 8, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ 2,
 ಸಾಹೇಬ್‌ನಲ್ಲಿ, ಬೆಳ್ತಂಗಡಿಯಲ್ಲಿ, ನುಳ್ಳೂರಲ್ಲಿ ಮತ್ತು
 ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ತಲಾ 1ರಂತೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ತರಬೇತಿ ಕೇಂದ್ರ
 ಗಳಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ವಿವಿಧ ಬಗೆಯ ವೃತ್ತಿಪರ ಸಾಂಯೋಜನೆ
 ಗಳಲ್ಲಿ ತರಬೇತಿ ನೀಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

12.6 ಕುಳು ಸಾರ್ವಿಕರ ದೈನಿಕ ಆದಾಯ:— 1987-88ರಲ್ಲಿ
 ಕುಳು ಸಾರ್ವಿಕರಗಳಾದ ಬಗ್ಗಿ, ಕನುಮ್ಮರ ಮತ್ತು
 ಮೊಟ್ಟಿಗಳ ಸರಾಸರಿ ದಿನದ ಆದಾಯವು ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ
 ರೂಪಾಯಿ 33.50, 34.60 ಮತ್ತು 27.80
 ಆಗಿತ್ತು. ಕೃಷಿ ಕೆಲಸಗಳಲ್ಲಿ ಗುಡಿಯುವ ಸಾರ್ವಿಕರ
 ದಿನದ ವೇತನವು ರೂಪಾಯಿ 15 ರಿಂದ 25 ರಷ್ಟು ರವರೆಗೆ
 ಇತ್ತು.

13. ಸಹಕಾರ
೦೦೦೦೦೦೦೦

13.1 ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು:— ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಸಹಕಾರಿ ಫೇಡ್ರೇಷನ್ ಬಹಳ ಜನಪ್ರಿಯವಾಗಿದೆ. 1987ರ ಜುಲೈ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 167 ಕೃಷಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು, 855 ಇತರ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು 114 ಸಮಾಜನಗೊಂಡ ಸಹಕಾರ ಸಂಘಗಳು ಸೇರಿ ಒಟ್ಟು 1136 ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಈಗಾಗಲೇ ಸಂಖ್ಯೆಯು 725 ಸಾವಿರ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. 1986 ರ ಜುಲೈ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 1112 ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಜಿಲ್ಲಾ ಸಾಲ ನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 2 ಅಧಿಕವಾಗಿರುವುದು ಕಂಡು ಬಂದಿದೆ. ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯು 2092 ಜನರಿಗೆ ಒಂದು ಸಹಕಾರ ಸಂಘವನ್ನು ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

13.2 ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಂದ ಒಡಗೂಡಿದ ಸಾಲ:— 1987ನೇ ಜುಲೈ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಕೃಷಿ ಸಾಲ ನೀಡಿಕೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳಿಂದ 3978.85 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳಷ್ಟು ಅಲ್ಪವಧಿ ಸಾಲ 781.57 ಲಕ್ಷ ಮಧ್ಯಮಾವಧಿ ಸಾಲ ಮತ್ತೂ 51.81 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳಷ್ಟು ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಸಾಲನೇ ಒಟ್ಟು 4814.24 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಸಾಲವನ್ನು ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ನೀಡಲಾಗಿದೆ. ಈ ಮೊತ್ತವು ಜುಲೈ 86 ರ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 3715.98 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿರಲು ಪ್ರಸ್ತುತ ಸಾಲನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 28.5 ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

13.3 1987ನೇ ಜುಲೈ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮಂಜೂರಾತಿ ಮಾಪ್ಪಟ್ಟ ಒಟ್ಟು 4814.24 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಳ್ಯೆ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 902.12 ಲಕ್ಷ ರೂ. (18.7%), ಮತ್ತೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 811.09 ಲಕ್ಷ ರೂ. (ಶೇಕಡ 16.8), ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 628.14 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ (ಶೇಕಡ 13), ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 508.16 ಲಕ್ಷ ರೂ. (ಶೇಕಡ 10.6), ಉರುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 521.92 ಲಕ್ಷ ರೂ. (ಶೇಕಡ 10.8) ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 823.74 ಲಕ್ಷ ರೂ. (17.1) ಬೆತ್ತಂಗಡಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 399.44 ಲಕ್ಷ ರೂ. (ಶೇ. 8.3) ಮತ್ತೂ ಈಗಾಗಲೇ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 219.63 ಲಕ್ಷ ರೂ. (ಶೇ. 4.6) ಸಾಲ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

- 13.4 ನಗರಪ್ರದೇಶ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು:— ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 12 ನಗರ ಪ್ರದೇಶ ಸಹಕಾರಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿದ್ದು ಅವುಗಳ ಸಂಗ್ರಹ ರೂಪಾಂತರ 2213.790 ಲಕ್ಷ ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸುಖಿಯು ಅಷ್ಟೇ ಇದ್ದು ಡೇವಣಿ ಸಂಗ್ರಹಣೆ 1761.93 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿತ್ತು. ಅಂದರೆ ಪುನಸ್ತುತ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 27.35 ಅಧಿಕವಾಗಿದೆ.

14. ಬ್ಯಾಂಕು ಉದ್ಯಮ
 ○○○○○○○○○ ○○○○○○○○○

- 14.1 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು:— ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಆಗ್ರ ಸಾಧನದಲ್ಲಿರುವುದು ದೇಶದ ಭೃತತ್ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಪೈಕಿ 5 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ಈ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿಕೊಂಡಿದ್ದು 1988ರ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 450 ಸಾಣಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದ್ವಿತೀಯ ಸಾಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ. 1986-87ರಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು 445 ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಚಾಲ್ತಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 1.1 ಹೆಚ್ಚಳವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ನೇತ್ರಾವತಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಬ್ಯಾಂಕು ಸಾಧನವೆಂದು ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ 12 ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

- 14.2 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು 450 ಸಾಣಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಲ್ಲಿ 158 ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಮೂಲಕು ತಾಲೂಕು ಆಗ್ರ ಸಾಧನವನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಉಳಿ ತಾಲೂಕು 99 ಶಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ದ್ವಿತೀಯ ಸಾಧನವನ್ನು ಕಾರ್ಕಳ ತಾಲೂಕು 48 ಶಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ತೃತೀಯ ಸಾಧನವನ್ನು ಗಳಿಸಿದೆ. ಕೇವಲ 16 ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವ ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕು ಕೊನೆಯ ಸಾಧನವಾಗಿದೆ.

- 14.3 ಪ್ರತಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಗೆ ಸರಾಸರಿ ಜನಸಂಖ್ಯಾ ಪ್ರಮಾಣ:—

1981ನೇ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಜಿಲ್ಲೆಯು 23.77 ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದು ಸರಾಸರಿ 5282 ಜನರಿಗೆ ಒಂದರಂತೆ ಸಾಣಜ್ಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಸಾರ್ವಜನಿಕವಿನ್ಯಾಸವಿದೆ.

- 14.4 ಬ್ಯಾಂಕು ಡೇವಣಿ ಮತ್ತೂ ಸಾಲ:— 1987ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಒಟ್ಟು ಡೇವಣಿ 771.13 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು

ರೂ. 4-00, ಗೋಧಿ ರೂ. 4.40 ತೊಗರಿಬೀಳೆ ರೂ. 18-00 ,
 ಕಡಲೆಬೀಳೆ 8.25, ಹೆಸರು ಬೀಳೆ ರೂ. 12.00, ಉದ್ದಿನ ಬೀಳೆ
 8.55, ನಕ್ಕರೆ ರೂ. 6.60, ಬಿಲ್ಲು ರೂ. 5.40, ಶೇಂಗಾ ಎಣ್ಣೆ
 ರೂ. 27.00, ತೆಂಗಿನ ಎಣ್ಣೆ ರೂ. 36-75, ಒಣವೆಣಸಿನ
 ಕಾಯು ರೂ. 87-50, ಕೀರುಳ್ಳಿ ರೂ. 2-60, ಬೆಳ್ಳುಳ್ಳಿ
 ರೂ. 39-00 ಅಲುಗೆಡ್ಡೆ ರೂ. 3-85 ಮತ್ತು ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ
 ಒಂದಕ್ಕಿ ರೂ. 3-65 ಆಗಿತ್ತು .

15.3 ಗ್ರಾಹಕರ ಸೂಚ್ಯಂಕ:- ಮಂಗಳೂರು ನಗರ ಕೆಲಸಗಾರರ
 ಶ್ರೇಣಿಯ ಗ್ರಾಹಕರ ಸೂಚ್ಯಂಕಗಳು 1958-59ರ ಆಧಾರದ
 ಬೆಲೆಯ ಪ್ರಕಾರ 1982 ರಲ್ಲಿ 533, 1983ರಲ್ಲಿ 601,
 1984ರಲ್ಲಿ 658, 1985-86 ರಲ್ಲಿ 682, 1986ರಲ್ಲಿ 719
 ಮತ್ತು 1987ರಲ್ಲಿ 786 ಗಳಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಹಿಂದಿನ ವರ್ಷಕ್ಕೆ
 ತಾಳೆ ನೋಡಿದಾಗ 1987ರ ಸೂಚ್ಯಂಕದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 4.94
 ಅಧಿಕವಾಗಿದ್ದು ರಾಜ್ಯದ ಇನ್ನಿತರ ಅರಿಸಿದ 9 ಕೇಂದ್ರಗಳ
 ಸೂಚ್ಯಂಕಕ್ಕೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ 4ನೇ ಸ್ಥಾನವನ್ನು
 ಹೊಂದಿರುತ್ತದೆ.

16. ಶಿಕ್ಷಣ
 000000

16.1 ಸಾಕ್ಷರತೆ:- 1981ರ ಜನಗಣತಿಯ ಪ್ರಕಾರ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ
 ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 53.47 ಅಕ್ಷರಸ್ತರಿಂದ ಮರುಷರು
 ಶೇಕಡ 62.09 ಹಾಗೂ ಸ್ತ್ರೀಯರು ಶೇಕಡ 45.32
 ಇರುತ್ತಾರೆ. ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಸಾಕ್ಷರತೆಯು
 ಶೇಕಡ 49 ಮತ್ತು ಸಟ್ಟಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 67.5
 ಇರುತ್ತದೆ. ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯು ಸಾಕ್ಷರತೆ
 ಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಥಮ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆಗಿರುತ್ತದೆ.

16.2 ಶಾಲೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜುಗಳು:- 1988 ಮಾರ್ಚ್
 ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ ಒಟ್ಟು 120 ಶಿಶು ವಿಹಾರಗಳು, 590 ಕಿರಿಯ
 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, 1217 ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು,
 215 ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಗಳು, 76 ಕಿರಿಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು, 34
 ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಯು ಸೇರಿ ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಬೋರ್ಡಿನೆ

ಶಾಲೆಗಳು, 9 ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್‌ಗಳು ಮತ್ತು 4 ಡಿಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜುಗಳು 5 ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು ನೇರಿದಡೆ 54 ಕಾಲೇಜುಗಳು ಇರುತ್ತವೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿರುವ ಒಟ್ಟು 2315 ವಿವಿಧ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 18.92 ಉರೂಪಿಯಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 18.66 ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 14.64 ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 12.66, ಕಾಕಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 9.50 ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 9.60 ಪುತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 8.85 ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಶೇಕಡ 7.17 ಸುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.

ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಪಡೆದಿರುವ ಕನ್ನಡಿ ಬಾ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮಂಗಳೂರು ಮತ್ತು ಉರೂಪಿಯಲ್ಲಿ, ರೀಜನಲ್ ಎಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಕಾಲೇಜು ಸುರತ್ಕಲಿನಲ್ಲಿ, ಭಿಷರಿಸ್ ಕಾಲೇಜು ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿದೆ. ಮಂಗಳೂರು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯವು ಕೊಣಾಜಿಯಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದೆ.

16.3 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ :— ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 1987-88ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 236213 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ 47154 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು ಪ್ರೌಢ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ಮಾರುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

16.4 ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ :— 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 780 ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ 13054 ಅನಕ್ಷರಸ್ಥರು ಭಾಗವಹಿಸುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟು 780 ವಯಸ್ಕರ ಶಿಕ್ಷಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 14.10 ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 7.82 ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 22.56 ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 17.95 ಕಾಕಳ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 7.70 ಮಂಗಳೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 9.1 ಪುತ್ತೂರು ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 11.03 ಸುಳ್ಯ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ, ಶೇಕಡ 9.74 ಉರೂಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಿದೆ.

17. ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ

17.1 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು:— 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 18 ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು, 90 ಪೌರಾಡಳಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಘಟಕಗಳು, 38 ಪೌರಾಡಳಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು, 36 ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿದ್ದವು. ಒಟ್ಟು 5378 ಹಾಸಿಗೆಗಳು ಇದ್ದು ವೈದ್ಯಕೀಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯು ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಂಗಳೂರಿನ ನಂತರದ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.

17.2 ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳು:— 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 36 ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಇದ್ದು 1222 ಮಂದಿ ಮರಣಕ್ಕೆ ಮತ್ತು 16228 ಸ್ತ್ರೀ ರೂಪಿಗೆ (ಒಟ್ಟು 17250) ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿರುತ್ತದೆ (ಸಾಧನೆ ಶೇ.77), 8411 ಜನರಿಗೆ ವಂಶೀಯವನ್ನು (ಸಾಧನೆ 66 ಶೇ.ಕೆ) ಅಳವಡಿಸಲಾಯಿತು. 86-87ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 17123 ಮಂದಿಗೆ ಕುಟುಂಬ ಯೋಜನೆ ಕ್ಷೇತ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆಯಾಗಿದೆ. (ಶೇ.ಕೆ 67 ಪ್ರಗತಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಾಗಿದೆ)

17.3 ಕೊಳವೆ ಬಾವಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು:— 1988ರವರ್ಷ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 626 ಗ್ರಾಮಗಳಲ್ಲಿ ಕುಡಿಯುವ ನೀರು ಪೂರೈಕೆಗೊಳಿಸಿ ಸರ್ಕಾರ 3784 ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ತೋರಿಸಲಾಗಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿಯೇ ರೂಪಾಯಿ 89.74 ಲಕ್ಷ ರೂ. 547 ಕೊಳವೆ ಬಾವಿಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ಒಟ್ಟು 89 ಗ್ರಾಮಗಳು ನಳಿ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಸಾಲಭ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತದೆ. 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಯ ಅನ್ವಯದಲ್ಲಿ 18 ಕುಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ 69.06 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ತ್ವರಿತ ನೀರು ಸರಬರಾಜು ಯೋಜನೆಯನ್ವಯ 6 ಕುಮಗಾರಿಗಳಿಗೆ 73.18 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

18.5 ತಾಲ್ಲೂಕಿಗೆ 100 ಬಾವಿಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:- ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅಣಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ನೆರವು ನೀಡಿ ತನುಮೂಲಕ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ 538 ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ನೆರವು ನೀಡಿ ರೂ. 16.500 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಸಹಾಯಧನವಾಗಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ.

18.6 ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆ:-

ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಉಪಕಾಶ ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ಹಾಗೂ ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸ್ಥಿರ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಬಗ್ಗೆ ಸರಕಾರವು 1980ರಿಂದ ಜಾರಿಗೆ ತಂದ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 7.24 ಲಕ್ಷ ರೂ.ವೆಂದು ದಿನಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ರೂ. 151.730 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ರೂ. 674 ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

18.7 ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಭೂ ರಹಿತರಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ಭರವಸೆ ಯೋಜನೆ:-

ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಜಾತಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ 7.831 ಲಕ್ಷ ರೂ.ವೆಂದು ದಿನಗಳನ್ನು ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ತೊಡಗಿಸಿ ರೂ. 129.126 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಿ ರೂ. 577 ಕಾಮಗಾರಿಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ.

18.8 ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:- ಪಶ್ಚಿಮ ಘಟ್ಟ

ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಬೆಳ್ತಂಗಡಿ, ಪುತ್ತೂರು, ನುಳ್ಳಿ, ಕಾರ್ಕಳ, ಉರುಪಿ, ಕುಂದಾಪುರ ಈ 6 ತಾಲ್ಲೂಕುಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಾಗತವಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಜಾತಿ ವರ್ಷದಲ್ಲಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ 77.87 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

18.9 ಗೋಬರ ಅಣಿ ಸಾಧನಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ:- ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ

727 ಗೋಬರ ಅಣಿ ಸಾಧನಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಿ ರೂ. ಈ ಬಗ್ಗೆ 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 33.00 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಸಹಾಯಧನವನ್ನು ವಿತರಿಸಿ ಮುಗಿಸಲಾಗಿದೆ.

- 18.10 ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಕ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ:- ಉಡುಪಿ ತಾಲ್ಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಸಮಗ್ರ ಗ್ರಾಮೀಣ ಶಕ್ತಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನ ಮಾಡಲಾಗುತ್ತಿದ್ದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಕ್ತಿಯಿಂದ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಟ್ಟಡಗಳನ್ನು ಜನಪ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ 87-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 4.114 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.
- 18.11 ವಸತಿ ಯೋಜನೆ:- 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 2468 ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮನೆ ನಿರ್ಮಿಸಿ ವಿತರಿಸಲಾಗಿದೆ. 2101 ಗ್ರಾಮಾಂತರ ಪ್ರದೇಶದ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ. ನಗರ ಪ್ರದೇಶದ 52 ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸಲಾಗಿದೆ.
- 18.12 ಸ್ವಚ್ಛಪಂಚಾಯತ್ ಪರಿಷದ್‌ಗಳು:- 1988ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 224 ಸ್ವಚ್ಛಪಂಚಾಯತ್ ಪರಿಷದ್‌ಗಳು ಇದ್ದವು.
- 18.13 ನ್ಯಾಯ ಬೆಲೆ ಅಂಗಡಿಗಳು:- 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 844 ನ್ಯಾಯ ಬೆಲೆಯ ಅಂಗಡಿಗಳಿದ್ದವು.
- 18.14 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ನಿಲಯಗಳು:- 1988ನೇ ಮಾರ್ಚ್ ಅಂತ್ಯಕ್ಕೆ 25 ಹರಿಜನ ಮತ್ತು 8 ಗಿರಿಜನ ವಸತಿ ಗೃಹಗಳು ಹಾಗೂ 37 ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗ ವಸತಿಗೃಹಗಳು ಸೇರಿದಂತೆ ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 70 ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಸತಿಗೃಹಗಳಿದ್ದು ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 3381 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಪ್ರಯೋಜನ ಪಡೆಯುತ್ತಾರೆ. ಇವರಲ್ಲಿ ಸೇಕಡ್ 50 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ: ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದವರು ಸ್ವಲ್ಪ.
- 18.15 ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ :- ಬಗ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ 1987-88ನೇ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ 9255 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಯ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 14.875 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು, 6578 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 11.849 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಮತ್ತು 15110 ಹಿಂದುಳಿದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ 22.393 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳ ಮೆಟ್ರಿಕ್ ಪೂರ್ವ ಮತ್ತು ಮೆಟ್ರಿಕ್ ನಂತರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿವೇತನವನ್ನು ನೀಡಲಾಗಿದೆ.
- 18.16 ವ್ಯವಾಹಾರಿಕ ವೇತನ, ಅಂಗವಿಕಲರ ವೇತನ ಪಾವತಿ:- 3324 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, 1407 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 35125 ಮಂದಿ ವ್ಯವಾಹಾರಿಕ ವೇತನವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 741 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, 568 ಪರಿಶಿಷ್ಟ ವರ್ಗದ

ಫಲಾನುಭವಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡಂತೆ 12827 ಮಂದಿ ಅಂಗವಿಕಲರ ಭತ್ಯೆ ಮತ್ತು 29950 ವಿದ್ಯವೇದಿಯರು ವಿದ್ಯವಾ ಭತ್ಯೆ ಸಾಲಭ್ಯ ವನ್ನು ಪಡೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಒಟ್ಟು 4731 ಭಾರತ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ರೂ. 14.193 ಲಕ್ಷ ಹೆರಿಗೆ ಭತ್ಯೆ ಮಂಜೂರು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

18.17 ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ:- ಪರಿಷ್ಕೃತ ಜಾತಿಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳ ಅರ್ಜಿಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ಕರಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸಹಾಯ ಮಾಡುವ ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ 87-88ನೇ ಸಾಲಿಗೆ 103.49 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳನ್ನು ಖರ್ಚು ಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

19. ಇತರ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳು

19.1 ಜಿಲ್ಲೆಯ ಆರಾಂಕ:- 1985-86ರಲ್ಲಿ ರಕ್ಷಣಾ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಆರಾಂಕ 70064 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಾಗಿರಲಿಲ್ಲ ಇದು ರಾಜ್ಯದ ಒಟ್ಟು ಆರಾಂಕವಾದ 927645 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗೆ ಶೇಕಡ 7.55 ಆಗಿರುತ್ತದೆ. ಈ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲೆಯ ತಲಾ ಆರಾಂಕ 2672 ರೂ.ಗಳಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಆರಾಂಕವಾದ 70064 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ, ಪಶುಪಾಲನೆ, ಅರಣ್ಯ ಮತ್ತು ಮೀನುಗಾರಿಕೆ ಮೂಲಕ ಶೇಕಡ 38.44 (26932 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು), ಗಣಿ ಕೈಗಾರಿಕೆ ನಿರ್ಮಾಣ ಕಾರ್ಯ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ಪ್ರದಾನ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಶೇಕಡ 26.67 (18688 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳು), ಸಾರಿಗೆ ಮತ್ತು ಸಂಪರ್ಕ ಮೂಲಕ ಶೇಕಡ 4.85 (3399 ಲಕ್ಷ ರೂ.), ವ್ಯಾಪಾರ, ವಸತಿ, ಬ್ಯಾಂಕ್ ಉದ್ಯಮ, ವಿವಿ; ಸ್ವರಾಶಿ ವಿಭಾಗದಿಂದ ಶೇಕಡ 24.50 (17166 ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿ), ಇತರ ನೇವೆಗಳಿಂದ ಶೇಕಡ 5.54 (3879 ಲಕ್ಷ ರೂ.) ಬಂದಿರುತ್ತದೆ.

19.2 84-85 ರ ಸಾಲಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಾಗ, 85-86ರಲ್ಲಿ ಕೃಷಿ ಔದ್ಯೋಗಕ್ಕೆ ಶೇಕಡ 11.04 ರಷ್ಟು, ಸಾರಿಗೆ ಸಂಪರ್ಕ, ವಾಣಿಜ್ಯ ಮತ್ತು ಇತರ ನೇವೆ ವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಶೇಕಡ 15.68 ಆರಾಂಕ ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗಿರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಕೈಗಾರಿಕಾ ವಿಭಾಗ

ರಲ್ಲ ಸೇಕರ 14.73 ಆದಾಯ ಕನಿಷ್ಠವಾಗಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಒಟ್ಟು ಆದಾಯರಲ್ಲ ಸೇಕರ 4.10 ಮತ್ತು ತಲಾ ಆದಾಯರಲ್ಲ ಸೇಕರ 2.02 ಹೆಚ್ಚುವರಿಯಾಗಿದೆ.

- 19.3 ಆರಕ್ಷಕ ಠಾಣೆಗಳು ಮತ್ತು ಕಾರಾಗೃಹಗಳು:— 1988ನೇ ವರ್ಷಕ್ಕೆ 45 ಆರಕ್ಷಕ ಠಾಣೆಗಳು ಮತ್ತು 6 ಕಾರಾಗೃಹಗಳು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೆ.
- 19.4 ಅಗ್ನಿ ಸಂವಹನ ಸೇವೆ :— ಮಂಗಳೂರು ನಗರರಲ್ಲ ಮತ್ತು ಉಡುಪಿ ಪಟ್ಟಣರಲ್ಲ ಅಗ್ನಿ ಸಂವಹನ ಕೇಂದ್ರಗಳು ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಿವೆ.
- 19.5 ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ:— 1987-88ರ ಸಾಲಿನಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮರಲ್ಲ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿದ ನಿವ್ವಳ ಮೊತ್ತ 2122 ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳಾಗಿರಲು ಒಟ್ಟು ಮೊತ್ತವು 4028 ಲಕ್ಷ ರೂ. ಆಗಿರುತ್ತದೆ.
- 19.6 ಮನೋರಂಜನೆ:— ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು 47 ಚಿತ್ರಮಂದಿರಗಳು ಇವೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ 14, ಉಡುಪಿಯಲ್ಲಿ 9, ಕುಂದಾಪುರರಲ್ಲಿ 7, ಕಾಕಳ ಮತ್ತು ಪುತ್ತೂರಿನಲ್ಲಿ ತಲಾ 5, ಬಂಟ್ವಾಳರಲ್ಲಿ 3, ಬಿಟ್ಟಂಗಡಿ ಮತ್ತು ಸುಳ್ಯರಲ್ಲಿ ತಲಾ 2 ಚಿತ್ರಮಂದಿರಗಳು ಇವೆ.
- 19.7 ಗ್ರಂಥಾಲಯ:— ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ 26 ಗ್ರಂಥಾಲಯ ಮತ್ತು ವಾಚನಾಲಯಗಳು ಇದ್ದು ಮನೋವಿಕಾಸಕ್ಕೆ ಸಹಕರಿಯಾಗಿವೆ. ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿರುವ ಮಂಗಳ ಕ್ರೀಡಾಂಗಣವು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಕ್ರೀಡಾಪರಿಷತ್ತಿಗೆ ಉತ್ತಮ ಪರಿವರವನ್ನು ಒದಗಿಸಿರಲು ಕ್ರೀಡಾಸಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿದೆ. ಜಿಲ್ಲೆಯ ಯುಜ್ಜಗಾನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಸಿದ್ಧಿಯನ್ನು ಪಡೆದಿದೆ.
- 19.8 ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರಗಳು:— ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಪಂಚುರು, ಉಳಾಳ, ನೋವೇಶ್ವರ, ಉಡುಪಿ ತಾಲೂಕಿನ ಮಲ್ಲೆ ಇವುಗಳ ಸಮುದ್ರ ತೀರವು ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ. ಕುಂದಾಪುರ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಮರವಂತೆಯು ಆತ್ಮಕೃತ್ಯವು ಪ್ರವಾಸಿ ಕೇಂದ್ರವಾಗಿದೆ.
- 19.9 ಮುಖ್ಯ ಪುಸ್ತಕ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು:—
 ಬಿಟ್ಟಂಗಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಧರ್ಮಸಭೆ, ಸುಳ್ಯ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿರುವ ಸುಬ್ರಹ್ಮಣ್ಯ, ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಕುರಿಂಜೀಶ್ವರ ಕ್ಷೇತ್ರ, ಮಂಗಳೂರು ತಾಲೂಕಿನ ಸ್ಮಿ ಪಂಜುನಾಥ ದೇವಸ್ಥಾನ, ಮಂಗಳೂರಿನ ದೇವಸ್ಥಾನ ಮತ್ತು ಕಜಿಲು ರುಗಾಪರನೇಂದ್ರ

ದೇವಸ್ಥಾನ, ಉದುಪಿ ತಾಲೂಕಿನಲ್ಲಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ದೇವಸ್ಥಾನ,
 ಕುಂದಾಪುರದಲ್ಲಿ ಕೊಲ್ಲೂರು ಮುಕಾಂಬಿಕಾ ದೇವಸ್ಥಾನ
 ಗಳು ಪುಣ್ಯ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಾಗಿದ್ದು ಹಿಂದುಗಳಿಗೆ ಅತಿ ಪವಿತ್ರವೆನಿಸಿದೆ.
 ಸ್ತ್ರೀಯರಿಗೆ ಮೂಡಬದ್ರಿ, ಕಾಕಳ, ನೇಣೂರು ಮತ್ತು
 ಧರ್ಮಸ್ಥಳಗಳು ಪೂಜಾಕ್ಷೇತ್ರವೆನಿಸಿವೆ. ಕಾಕಳ, ನೇಣೂರು
 ಮತ್ತು ಧರ್ಮಸ್ಥಳ ದಲ್ಲಿದ್ದು ಏಕ ಶಿಲೆಯಲ್ಲಿ ಕೆತ್ತಲ್ಪಟ್ಟ
 ಗೊಮ್ಮಟ ವಿಗ್ರಹವು ಮನಸೋಹಕವಾಗಿದೆ.

ಕ್ರೈಸ್ತರಿಗೆ ಕಾಕಳದ ಸೈಂಟ್ ಲಾರೆನ್ಸ್ ಚರ್ಚ್, ಹಾಗೂ
 ಮಂಗಳೂರಿನಲ್ಲಿ ಶತಮಾನಗಿಂದ ಪ್ರಸಿದ್ಧಿ ಪಡೆದ ಸೈಂಟ್
 ಎಲೋಶಿಯಸ್, ಮಿಲಾಗ್ರಿಸ್ ಚರ್ಚ್ ಹಾಗೂ ಇನ್ನಿತರ
 ಉಪವಾಸ ಚರ್ಚುಗಳು ಪವಿತ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಕ್ಷೇತ್ರವೆನಿಸಿವೆ.
 ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಉಳ್ಳೂರು " ಸೈಯದ್ ಮದಿನಿ ಮೀದಿ",
 ಮತ್ತು ಬಂಟ್ವಾಳ ತಾಲೂಕಿನ ಅಜಲಮೊಗದಿನ ಮೀದಿಯು
 ವಿಶೇಷ ಪವಿತ್ರ ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಸ್ಥಳವಾಗಿ ಹೆಸರುವಾಸಿಯಾಗಿದೆ.

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳು, ಪ್ರಾರ್ಥನಾ ಮಂದಿರಗಳು
 ಐತಿಹಾಸಿಕ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮತ್ತು ಉತ್ತಮ ಕಲಾ ಸಂಪತ್ತನ್ನು
 ಹೊಂದಿದ್ದು ಜಿಲ್ಲೆಯ ಮತ್ತು ಹೊರಗಿನ ಪ್ರವಾಸಿಗಳನ್ನು
 ಆಕರ್ಷಿಸುತ್ತದೆ.

20. ದಕ್ಷಿಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಅಂಕಿ ಅಂಶಗಳ ನೋಟ

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿಷಯ	ಘಟಕ	85-86	86-87	87-88
1)	ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಚ.ಜು.ವಾ.	8441	8441	8441
2)	ಜನಸಂಖ್ಯೆ	ಸಾರ್ವಜನಿಕ	2376	2376	2376
	1) ಗ್ರಾಮಾಂತರ	"	1795	1795	1795
	2) ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ	"	581	581	581
3)	ಹೋಬಳಿಗಳು	ಜಂಖ್ಯೆ	26	26	26
4)	ತಾಲೂಕುಗಳು	"	8	8	8
5)	ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳು	"	8	8	8
6)	ಪಟ್ಟಣಗಳು	"	17	17	17
7)	ಗ್ರಾಮಗಳು	"	635	635	635
8)	ಜನವಸತಿ ಇರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು	"	635	635	635
9)	ವಾರ್ಷಿಕ ಮಳೆ (ವಾಸ್ತವಿಕ 3932.4)	ಮಿ. ಮಿಮ.	3002.5	3367.7	2872.4
10)	ಭೌಗೋಳಿಕ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	ಹೆಕ್ಟೇರು ಗಳಲ್ಲಿ	833595	833595	833595
11)	ಚಿತ್ರನೆಯಾಗ ನಿವೃತ್ತ ಪ್ರದೇಶ	"	217057	219015	214709
12)	ಒರಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಬಾರಿ ಚಿತ್ರನೆಯಾಗ ಪ್ರದೇಶ	"	80862	79359	82762
13)	ನೀರಾವರಿಯಾಗ ನಿವೃತ್ತ ವಿಸ್ತೀರ್ಣ	"	86031	85967	85221
14)	ರಾಸಾಯನಿಕ ಗೊಬ್ಬರದ ವಿತರಣೆ	ಟನ್‌ಗಳಲ್ಲಿ			
	1) ಎನ್	"	5362	5440	5209
	2) ಪಿ	"	3240	3485	3377
	3) ಕೆ	"	4311	3750	3895
15)	ಒಟ್ಟು ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಉತ್ಪತ್ತಿ	"	417955	420310	404659
16)	ಪಂಪುನೆಟ್ಟುಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	34324	36220	39557
17)	ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವಾದ ಸಸ್ಯಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು	"	1073	1114	1136
18)	ಒಟ್ಟು ಸಸ್ಯಕರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಳಲ್ಲಿ	624	705	745
19)	ಕೃಷಿ ಸಾಲ ನೀರಿಗೆ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	167	167	167
	(1) ಸಸ್ಯಕರ ಸಂಖ್ಯೆ	ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಗಳಲ್ಲಿ	267	267	267
	(2) ನೀರಗಟ್ಟು ಸಾಲ ಉತ್ಪಾದನೆ	ಲಕ್ಷ ರೂ. ಗಳಲ್ಲಿ	2502.63	3311.95	3978.85
	ಮಧ್ಯಮಾನಧಿ	"	302.18	433.68	835.26

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿಷಯ	ಘಟಕ	85-86	86-87	87-88
20)	ಪಸುವೈದ್ಯಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು	ಸಂವೈದ್ಯಕ	70	70	82
21)	1) ನೋಂದಣಿಯಾದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು	"	736	790	745
	2) ನೋಂದಣಿಯಾದ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳಲ್ಲಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು	"	40811	42493	41229
22)	<u>ಆವಶ್ಯಕ ವಸ್ತುಗಳ ಸರಾಸರಿ</u>				
	<u>ಬೆಲೆ</u>				
	1) ಅಕ್ಕಿ	ಕಿಲೋಗೆ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	3.65	3.75	4.00
	2) ಬೆಲ್ಲ (ಸಕ್ಕಾಳಿಯು)	"	4.10	4.45	5.45
	3) ವೆಣಸಿನಕಾಯಿ (ಸಕ್ಕಾಳಿಯು)	"	22.25	24.00	27.50
	4) ಕಾಳುಪೆಣಸು	"	22.00	30.00	42.00
	5) ತೆಂಗಿನಕಾಯಿ	1 ಕೆ.ಗೆ (ರೂ.ಗಳಲ್ಲಿ)	2.10	3.75	3.65
23)	<u>ವಿಗ್ರಾಹಭ್ರಾತನ</u>				
	1) ಶಿಸುನಿಹಾರಗಳು	ಸಂವೈದ್ಯಕ	120	120	120
	2) ಕಿರಿಯ ಪೂರ್ವವಿಕ ಸಾಲೆಗಳು	"	590	590	590
	3) ಕಿರಿಯ " "	"	1217	1217	1217
	4) ಪೂರ್ವ ಸಾಲೆಗಳು	"	212	213	215
	5) ಕಿರಿಯ ಕಾಲೇಜುಗಳು	"	76	76	76
	6) ಶಿಕ್ಷಕರ ತರಬೇತಿಯುರ ನೇರಿ ವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ಬೋರ್ಡಿನ ಸಾಲೆಗಳು	"	34	34	34
	7) ಪಾಲಿಟೆಕ್ನಿಕ್ ಮತ್ತು ಇಂಜಿನಿಯರಿಂಗ್ ಸಾಲೆಗಳು	"	8	8	9
	8) ಕಾಲೇಜುಗಳು	"	50	51	54
24)	<u>ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ</u>				
	1) ಆಸ್ಪತ್ರೆಗಳು ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳು	ಸಂವೈದ್ಯಕ	18	18	18
	2) ಪೂರ್ವವಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು	"	21	26	38
	3) ಪೂರ್ವವಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಘಟಕಗಳು	"	107	102	90
	4) ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಕೇಂದ್ರಗಳು	"	36	36	36
	5) ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಮತ್ತು ಚಿಕಿತ್ಸಾಲಯಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳು	"	3413	5306	5378

ಕ್ರ. ಸಂ.	ವಿಷಯ	ಘಟಕ	85-86	86-87	87-88
25	<u>ಕುಟುಂಬ ಕಾರ್ಯಣ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲ್ಪಟ್ಟ ಸ್ವಚ್ಛತೆ ಕಾರ್ಯಗಳು</u>				
	1) ವೆನಕ್ಟಮಿ	ಸಂಖ್ಯೆ	832	1075	1022
	2) ಟ್ಯುಬೆಕ್ಟಮಿ	"	15352	16048	16228
	3) ಐ.ಯು.ಸಿ.ಡಿ.	"	6572	7864	8411
2	<u>ರಸ್ತೆ - ಬಟ್ಟು</u>				
	1) ಪಕ್ಕಾ ರಸ್ತೆ	ಕಿ.ಮೀ	2794	2994	3067
	2) ಕಚ್ಚಾ ರಸ್ತೆ	ಕಿ.ಮೀ	1867	1836	1805
	3) ರೈಲ್ವೆ ರಸ್ತೆಯ ಉದ್ದಳತೆ	ಕಿ.ಮೀ	139	139	139
27	<u>ಅಂಚೆ ಮತ್ತು ತಂತಿ ಕಛೇರಿಗಳು</u>				
	1) ಅಂಚೆ ಕಛೇರಿಗಳು	ಸಂಖ್ಯೆ	774	764	768
	2) ತಂತಿ ಕಛೇರಿಗಳು	"	502	444	444
	3) ದೂರದೂರ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರಗಳು	"	145	145	148
	4) ದೂರದೂರಗಳು	"	21517	24763	27013

21. ರಕ್ಷಣ ಕನ್ನಡ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಪಟ್ಟಿ

1987-88

1) ಜನಸಾಂಗ್ರಹೆ - ಪ್ರತಿ ಚ.ಕಿಮೀಗೆ ..	282		
2) ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಜನ ಗಂಡಸರಿಗೆ ಹೆಂಗಸರ ಸಂಖ್ಯೆ ..	1060		
3) ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಯವರ ಶೇಕಡಾವಾರು ..	6.06		
4) ಒಟ್ಟು ಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡವರ ಶೇಕಡಾವಾರು ..	3.72		
5) ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರ ಶೇಕಡಾವಾರು			
ಅ) ಒಟ್ಟು ..	41.84		
ಆ) ಗ್ರಾಮಾಂತರ ..	32.68		
ಇ) ನಗರ ..	9.18		
6) ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಗಾರರಲ್ಲವರು ..	58.16		
7) ಸಾಕ್ಷರತೆಯ ಶೇಕಡಾವಾರು			
ಹಳ್ಳಿ	ಪಟ್ಟಣ	ಒಟ್ಟು	
ಅ) ಗಂಡಸರು	58.03	74.22	62.09
ಬ) ಹೆಂಗಸರು	40.45	60.81	45.32
ಒಟ್ಟು	48.93	67.47	53.47
8) ಒಟ್ಟು ಭಾಗೋದ್ದೇಶ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬತ್ತನೆ ಯಾರ ಪ್ರದೇಶ: ಶೇಕಡಾವಾರು(87-88) -	35.68		
9) ಒಟ್ಟು ಬತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ಬತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶ ಶೇಕಡಾವಾರು -	72.18		
10) ಬತ್ತನೆಯಾಗಿರುವ ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶದಲ್ಲಿ ನೀರಾವರಿಯಾದ ನಿವ್ವಳ ಪ್ರದೇಶ ಶೇಕಡಾವಾರು -	39.69		
11) ವಿದ್ಯುಚ್ಛಕ್ತಿ ಒದಗಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಶೇಕಡಾವಾರು ಹಳ್ಳಿಗಳ -	100		
12) ತಲಾವಾರು ವಿದ್ಯುತ್ ಬಳಕೆ (ಯುಎಂಟಿ) -	158		

13) ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಸಾಲೆಗಳು:-	
ಅ) ಶಿಶು ವಿಹಾರಗಳು	5
ಆ) ಕಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ	25
ಇ) ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ	51
ಝ) ಪ್ರಾಥ ಸಾಲೆಗಳು	9
14) ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಆಸ್ಪತ್ರೆ ಯುಲ್ ಹಾಸಿಗೆಗಳು	226
15) ಕುಡಿಯಲು ನೀರು ಸಾಲಭ್ಯಕ್ತ ಹೊಂದಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು (ಶೇಕಡಾವಾರು)	100
16) ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು	19
17) ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಟ್ಟು ಅಂಚೆ ಸ್ಟೇಷನ್ ಗಳು	32
18) ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಟ್ಟು ತಂತಿ ಸ್ಟೇಷನ್ ಗಳು	19
19) ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂರವಾಣಿ ವಿನಿಮಯ ಕೇಂದ್ರ ಗಳು	6
20) ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಒಟ್ಟು ರೂರವಾಣಿಗಳು	1137
21) 100 ಚ.ಕಿಮೀ ಪ್ರದೇಶಕ್ಕೆ ರಸ್ತೆ ಉದ್ದಳತೆ	58 ಕಿ ಮೀ
22) ಒಂದು ಲಕ್ಷ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ರಸ್ತೆ ಉದ್ದಳತೆ	205 ಕಿ ಮೀ
23) ಜಿಲ್ಲೆಯುಲ್ ರಸ್ತೆ ಸಂಪರ್ಕ (ಶೇಕಡಾವಾರು) ಹೊಂದಿರುವ ಹಳ್ಳಿಗಳು	100
24) ಜಿಲ್ಲೆಯು ಆಗಾಯ (ಲಕ್ಷ ರೂ ಗಳು)	70064
25) ಜಿಲ್ಲೆಯು ತಲಾ ಆಗಾಯ (ಲಕ್ಷ ರೂ.ಗಳು) (ಜಾಲಾ ಬೆಲೆಗಳು)	2671.65

-0000000-

ಬನಾ

ವಿವಿಧ, ಮಾಹಿತಿಯು ಮೂಲಗಳು

ಪುಟಸಂಖ್ಯೆ	ಮೂಲ
3, 4, 6, 7, 8, 9, 10	— ಭಾರತ ಜನಗಣತಿ 1981
10, 11	— ಉದ್ಯೋಗ ಉಪ ಸಂರಕ್ಷಣಾಧಿಕಾರಿ, ಮಂಗಳೂರು; ಕುಂಡಾ ಪುರ
11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18	— ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ದ. ಕ ಮಂಗಳೂರು
18	— ಪ್ರಧಾನ ಕೃಷಿ ಅಧಿಕಾರಿ, ಮಂಗಳೂರು.
19	— ಮಂಗಳೂರು ರಾಜ್ಯಾಯನಿಕ ಗ್ರಾಬ್ಬರ್ ಕಾರ್ಖಾನೆ, ಮಂಗಳೂರು.
20, 21	— ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ದ. ಕ ಮಂಗಳೂರು.
22, 23	— ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಪಶುಪಂಚಾಯತನ ಇಲಾಖೆ, ಮಂಗಳೂರು
24, 25	— ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು, ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಇಲಾಖೆ ಮಂಗಳೂರು
25, 26	— ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಅಭಿಯಂತರರು, ಕರ್ನಾಟಕ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯ, ಮಂಗಳೂರು, ಉಡುಪಿ
26, 27	— ಹಿರಿಯ ಭೂವಿಜ್ಞಾನಿ ಗಣ ಮತ್ತೂ ಭೂಗರ್ಭ ಇಲಾಖೆ, ಮಂಗಳೂರು
27	— ಕಾರ್ಖಾನೆಗಳ ಪರಿಶೀಲಕರು, ಮಂಗಳೂರು
28, 29	— ಜನರಲ್ ಮ್ಯಾನೇಜರ್, ಜಿಲ್ಲಾ ಕೈಗಾರಿಕಾ ಕೇಂದ್ರ, ಮಂಗಳೂರು
30, 31	— ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಅಭಿಯಂತರರು, ಕೈಪಂಚಾಯತನ ಇಲಾಖೆ, ಮಂಗಳೂರು
31	— ಮು ಸಾರಿಗೆ ಅಧಿಕಾರಿ ಮಂಗಳೂರು
33, 34	— ಸ್ಥಳೀಯ ವಿನಿಮಯ ಅಧಿಕಾರಿ, ಮಂಗಳೂರು
35, 36	— ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳು, ಮಂಗಳೂರು.
36, 37	— ಜಿಲ್ಲಾ ಉದ್ಯೋಗ ಬಾಂಧವ್ಯ ಮ್ಯಾನೇಜರ್, ಮಂಗಳೂರು.
37	— ಕಾರ್ಯದರ್ಶಿ ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನಾ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಸಮಿತಿ, ಮಂಗಳೂರು
38	— ಜಿಲ್ಲಾ ಸಂಖ್ಯಾ ಸಂಗ್ರಹಣಾಧಿಕಾರಿ, ದ. ಕ ಮಂಗಳೂರು
39	— ಉಪ ನಿರ್ದೇಶಕರು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಇಲಾಖೆ, ಮಂಗಳೂರು
40	— ಜಿಲ್ಲಾ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ಅಧಿಕಾರಿ, ಮಂಗಳೂರು
41, 42, 43, 44	— ದ. ಕ ಜಿಲ್ಲಾ ಸರಿಸತ್, ಮಂಗಳೂರು
44	— ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಖ್ಯಿಕ ನಿರ್ದೇಶನಾ ಲಯ, ಮಂಗಳೂರು.

